

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ 2015 ԹՎԱԿԱՆԻ
ՍՈՑԻԱԼ - ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՄԱՍԻՆ**

Ք ԱՐՏԱՀԱՏ

2016Թ.

Ց Ա Ն Կ

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.....	3
2. ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ԲՆԱԳԱՎԱՌ	5
3. ՆԵՐՔԻՆ ԱՌԴԴՏԻ ԲՆԱԳԱՎԱՌ.....	9
4. ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌ.....	10
5. ԲՆԱԿԿՈՄՈՒՆԱԼ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌ.....	12
6. ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ԵՎ ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՇԻՆՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌ.....	15
7. ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀՈՂՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ.....	17
8. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌ.....	19
9. ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌ.....	25
10. ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌ.....	29
11. ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌ.....	36
12. ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ԲՆԱԳԱՎԱՌ.....	38
13. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌ.....	41
14. ԱՌԵՎՏՐԻ, ՍՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ԵՎ ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌ.....	47
15. ԱՐՏԱՔԻՆ ԿԱՊԵՐ ԵՎ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐ.....	50
16. ԸՆՏԱՆԻՔԻ, ԿԱՆԱՆՑ ԵՎ ԵՐԵԽԱՆԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌ.....	54
17. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԵՎ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԵՏ ՏԱՐՎՈՂ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ.....	56

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ / առ. 01.01.2016թ./

ՀՀ Արարատի մարզպետարանը 2015թ. իր գործունեությունն իրականացրել է առաջնորդվելով ՀՀ Սահմանադրությամբ, ՀՀ Օրենքներով, ՀՀ Նախագահի հրամանագրերով, կարգադրություններով, ՀՀ կառավարության և ՀՀ վարչապետի որոշումներով, ինչպես նաև մարզպետի որոշումներով, կարգադրություններով և աշխատակազմի ղեկավարի հրամաններով:

Հաշվետու ժամանակահատվածում Արարատի մարզպետարանում մուտքագրվել է 9821 փաստաթուղթ, որից 8235 - ը՝ “Mulberry” էլեկտրոնային փաստաթղթաշրջանառության համակարգով:

Մուտքագրված փաստաթղթերից

3514-ը ստացվել է վերադաս մարմիններից, նախարարություններից և այլ գերատեսչություններից,

3972-ը՝ տեղական ինքնակառավարման մարմիններից և այլ կազմակերպություններից, որից

2142 -ը՝ Տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից ընդունված իրավական ակտերի փաթեթներ,

2335 -ը՝ քաղաքացիներից ստացված դիմումներ, բողոքներ և առաջարկություններ:

Վերադաս մարմիններ և այլ կազմակերպություններ են հասցեագրվել 6363 փաստաթուղթ:

2015թ. ընթացքում, համաձայն սահմանված կարգի, կատարվել է քաղաքացիների ընդունելություն: Բազմաբնույթ հարցերով հաշվառվել և ընդունելությանն են մասնակցել 313 քաղաքացի:

2015թ. ընթացքում մարզպետի կողմից ընդունվել է 141 որոշում, 161 կարգադրություն:

Քաղաքացիական ծառայության մասին ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ատեստավորվել են մարզպետարանի աշխատակազմի 27, վերապատրաստվել 35 քաղաքացիական ծառայողներ:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ուսումնասիրվել է տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից ընդունված 14664 իրավական ակտ, որից 3182-ը՝ ավագանու որոշում, համայնքի ղեկավարի 9677 որոշում և 1805 կարգադրություն:

Վերանայման կամ վերացման առաջարկությամբ վերադարձվել է ՀՀ օրենսդրությանը հակասող 72 իրավական ակտ, այդ թվում ավագանու 46 որոշում, համայնքի ղեկավարի 25 որոշում և 1 կարգադրություն:

Նշված բոլոր 72 իրավական ակտերն օրենքով սահմանված ժամկետում վերանայվել և համապատասխանեցվել են ՀՀ օրենսդրությանը:

2015 թվականի ընթացքում սահմանված կարգով կազմակերպվել և իրականացվել է մարզպետի և մարզպետարանի գործունեության լուսաբանում, պաշտոնատար պատասխանատուների հանդիպումներ զանգվածային լրատվամիջոցների և հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների հետ, նյութերը տեղադրվել են մարզպետարանի կայքում, տրամադրվել, տարածվել և լուսաբանվել են տեղական՝ “Արարատ” մարզային հեռուստատեսության, “Արարատ” մարզային, “Արտաշատ” թերթերի և հանրապետական՝ “Հայաստանի Հանրապետություն” օրաթերթի, “Արմենպրես” գործակալության, “Հանրային”, “Արմենիա”, “Արմնյուզ”, “ԱՐ” և այլ հեռուստաընկերությունների, լրատվական կայքերի, ամսագրերի, թերթերի և այլ լրատվամիջոցներով:

2. ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ԲՆԱԳԱՎԱՌ

Մարզպետարանը սպասարկում է 261 կազմակերպությունների, այդ թվում 150 մարզային ենթակայության, 97 համայնքների և 14 համայնքային ենթակայության ամբուլատորիաների:

2015թ. պետական բյուջեից մարզպետարանի ենթակայության հիմնարկներին հատկացված ֆինանսական միջոցների ընդանուր գումարը կազմում է 8մլդ.600.4մլն.դրամ, փաստացի ֆինանսավորվել է 8մլդ.455.6մլն. դրամ,կատարողականը կազմել է 98.3%:

Կազմվել է մարզի վարչական տարածքում գտնվող համայնքների 2015թ. բյուջեների ամփոփ տեղեկանքը՝ ըստ տնտեսագիտական և գործառնական դասակարգման, ներկայացվել է ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն, մեթոդական օգնություն է ցույց տրվել մարզի 97 համայնքների ղեկավարներին և աշխատակազմերի հաշվապահներին՝ համայնքների 2015 և 2016 թթ. բյուջեների նախագծերի կազմման ուղղությամբ :

ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆԻ ԵՎ ՄԱՐԶԱՅԻՆ ԵՆԹԱԿԱՅՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՆԵՐԻ

ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄԸ

/առ 01.01.2016թ. դրությամբ/

/ հազ. դրամ/

		2015թ		
		պլան	Ֆինանսավորում	կատ%
	1	2	3	4
1	Ապարատի պահպանում	476222.4	462348.1	97
2	Ապարատի կարողությունների զարգացում	3000.0	2993.3	94.6
3	Մարզային նշանակության ավտոճ. ձմեռ. պահպանում, ընթացիկ պահպանում և	37400.0	35400.0	94.6

	շահագործում			
4	Թանգարանային ծառայություն	17569.3	17569.3	100.
5	Մշակութային միջոցառումների իրականացում	3195.4	3195.4	100.
6	Երաժշտական և արվեստի դպրոցներում ազգային, փողային և լարային նվագարանների գծով ուսուցում	29341.0	29341.0	100.
7	Նախադպրոցական կրթություն	73453.0	73353.4	99.9
8	Հանրակրթություն	6152726.2	6152659.8	100
9	Ներառական կրթություն	43640.8	43640.8	100
10	Անապահով երեխաների դասագրքերի ձեռք բերում	10216.1	10216.1	100
11	Դպրոցներին սննդով ապահովում	323164.8	321324.3	99.4
12	Պահուստային ֆոնդ	733760.0	711402.5	96.9
13	Պետական աջակցություն սահմանամերձ համայնքներին	18930.6	11847.9	62.6
	Այլընտրանքային ծառայության ապահովում	3240.0	3240.0	
14	Պետական աջակցություն տեղական ինքնակառավարման մարմիններին	195816.3	195665.2	99.9
15	Մշակութային օբյեկ. Հիմնանորոգում	50000.0	599.0	1.2
16	-Կրթական օբյեկտների հիմնանորոգում	219948.8	182093.2	82.8
17	Պետական նշանակության ավտոճանապարհների հիմնանորոգում	208800.0	198803.4	95.2
18	Ընդամենը	8600424.7	8455692.7	98.3
19	Առողջապահություն	3334045.0	3334045.0	100
20	Դոտացիա համայնքներին	4207067.3	4207067.3	100
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	16138297.0	15993565.0	99.1

ՀՀ պետական բյուջեից մարզպետարանի և մարզպետարանի ենթակայության հիմնարկների ֆինանսավորման, համայնքներում մուտքերի ընթացքի, ինչպես նաև առողջապահական ՓԲԸ-ների ֆինանսավորման վերաբերյալ:

ՀՀ 2015թ. պետական բյուջեն հաստատվելուց հետո՝ կազմվել է մարզի 107 հանրակրթական դպրոցների, 2 թանգարանների համար բյուջեից կատարվող հատկացումների ամփոփ նախահաշիվները, բյուջեով նախատեսված ծախսերի բաշխումը՝ եռամսյակային կտրվածքով:

Համայնքներից ընդունվել, ամփոփվել, քննարկվել և ՀՀ տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարություն է ներկայացվել մարզի համայնքների 2015թ. տարեկան բյուջեների կատարման ամփոփ տեղեկանքը՝ ըստ առանձին եկամտատեսակների:

Սահմանված կարգով՝ եռամսյակային կտրվածքով, ՀՀ տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարություն են ներկայացվել հաշվետվություններ մարզպետարանի և մարզային ենթակայության հիմնարկների ֆինանսավորման, վարձավճարների գանձման, համայնքների բյուջեների եկամուտների և ծախսերի կատարման վերաբերյալ:

Ամփոփվել է մարզի համայնքների ամսական, եռամսյակային, կիսամյակային և իննը ամսվա բյուջեների կատարողականը:

Ընդունվել, ամփոփվել և ՀՀ Ֆինանսների նախարարություն է ներկայացվել մարզի կրթության համակարգի հիմնարկների 2015-2016թթ. ուստարվա տարիֆիկացիաները:

Համայնքների 2015թ. բյուջեով եկամտային մասը / առանց օտարումից մուտքերի և տարվա սկզբի մնացորդի/ նախատեսվել էր.

6 մլրդ 392.6մլն դրամի չափով, որի դիմաց փաստացի մուտքը կազմել է 6 մլրդ 367.7 մլն դրամ, կամ 99.6%, որը նախորդ տարվա համեմատությամբ ավել է մուտքագրվել 732.5մլն. դրամով, ինչը պայմանավորված է ինչպես ապառքների, այնպես էլ հաշվարկային ցուցանիշների ավել պլանավորմամբ:

Սեփական եկամուտների գծով նախատեսված 1 մլրդ 768.6մլն դրամի դիմաց փաստացի հավաքագրվել է 1 մլրդ 743.7մլն դրամ, սեփական եկամուտների պլանը կատարվել է 98.6% -ով;

ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ ՊԼԱՆ-ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆԸ

	2014թ			2015թ		
	պլան	փաստացի	կատ.%	պլան	փաստացի	կատ.%
	տարեկան			տարեկան		
1	2	4	5	6	8	9
Հողի հարկ	614,348.0	623,467.9	101.5	612,045.0	596,694.0	97.5
Գույքահարկ	569,535.0	619,498.1	108.8	639,239.0	688.307	107.7
Տեղական տուրք	70,408.0	71,512.4	101.6	73,631.0	74.245	100.8
Պետական տուրք	44,800.0	47,130.2	105.2	42,500.0	40.228.0	94.7
վարձակալություն	162,241.0	145,479.8	89.7	187,483.0	135.216	72.1
Այլ մուտքեր	201,386.0	201,954.9	100.3	213,737.0	209.035	97.8
Դոտացիա	3,707,401.1	3,707,401	100.0	4,207,067.3	4,207,067.3	100
Պատվ. լիազորություն	27,030.0	27,030.6	100.0	33,026.0	33,026.0	100
Սուբվենցիա երաժշտ. դպրոց	21,365.6	21,365.5	100.0	29,341.0	29,341.0	100
դրամաշնորհ	170,365.0	170,365.5	100.0	257,265.5	257,265.5	100
Դրամաշնորհ կապիտալ				97,333.7	97,333.7	100.0
Ընդամենը եկամուտներ	5,588,879.7	5,635,206.0	100.8	6,392,668.5	6,367,758.8	99.6
Սեփական եկամուտներ	1,662,718.0	1,709,043.3	102.8	1,768,635.0	1,743,725.0	98.6

Համայնքներն աշխատավարձի գծով պարտքեր չունեն:

3.ՆԵՐՔԻՆ ԱՌԻԴԻՏ

Մարզպետարանի ներքին աուդիտի ենթակա շրջանակը կազմված է 181 միավորներից, որից՝ 7-ը՝ վարչություններ, 17-ը՝ բաժիններ, 3-ը՝ առանձնացված ստորաբաժանումներ, 107-ը՝ դպրոցներ և 41-ը՝ բժշկական հաստատություններ:

Համաձայն ՀՀ Արարատի մարզպետի 2015 թվականի հունվարի 30-ի թիվ 06 որոշման, 2015 թվականին ռիսկերի գնահատման արդյունքում ընտրանքային կարգով ներքին աուդիտ է պլանավորվել և իրականացվել 25 դպրոցներում, 12 բժշկական հաստատություններում:

Միավորների կառավարչական, կազմակերպչական, գործավարական և ֆինանսական գործառույթներում հայտնաբերվել են թերություններ և որոշ օրենսդրական ակտերի խախտումներ:

Որոշ միավորներում հայտնաբերվել է նաև անաշխատունակության նպաստների վճարների սխալ հաշվարկներ, ինչի հետևանքով ավել վճարված գումարների՝ դեպի բյուջե հետգանձման վերջնաժամկետներ են սահմանվել:

2015 թվականի ընթացքում իրականացված ներքին աուդիտի արդյունքում կատարված հայտնաբերումների արդյունքում դեպի բյուջե հետ գանձում է կատարվել 484349 հազար ՀՀ դրամ:

Կազմակերպությունների տնօրեններին առաջարկվել է ձեռնարկել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ ներքին աուդիտի բաժնի կողմից իրականացված ուսումնասիրությունների արդյունքում արձանագրված բացթողումներն ու թերությունները աուդիտորական հաշվետվություններով սահմանված ժամկետներում վերացնելու ուղղությամբ, և արդյունքների մասին գրավոր տեղեկատվություն ներկայացնել ներքին աուդիտի բաժին:

4.ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌ

Մարզում զգալի աշխատանք է կատարվել քաղաքաշինության բնագավառում կառավարության տարածքային քաղաքաշինության իրականացման, համայնքների գլխավոր հատակագծերի , գոտիավորման սխեմաների մշակման, առաջնահերթ լուծում պահանջող օբյեկտների նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերի կազմման, համայնքների կողմից քաղաքաշինության նպատակով հողհատկացման առաջարկությունների, դպրոցների վերանորոգման նախագծային առաջադրանքների կազմման և վերանորոգման աշխատանքների կազմակերպման, համայնքների ղեկավարների քաղաքաշինական գործունեության վերահսկման, ինքնակամ շինությունների հայտնաբերման և կասեցման ուղղությամբ:

Հայաստանի Հանրապետության 2015 թ. պետական բյուջեով հաստատված՝ ՀՀ Արարատի մարզեպտարանին բյուջետային ծախսերով նախատեսված է 1 մշակութային և 7 կրթական օբյեկտների 8 ծրագիր, որի ընդհանուր գումարը կազմում է 269.948,8 հազ. դրամ:

ՀՀ կառավարության 02.07.2015թ N 766-ն հիմնական որոշում (VI հրատապ ծրագիր) և (փոփոխությունները 766-Ն որոշման մեջ) լրացուցիչ 06.08.2015թ N 909-ն, 08.10.2015թ N 1134-ն և 22.10.2015թ N 1278-ն որոշումներով մարզում առկա հրատապ խնդիրների լուծման նպատակով Արարատի մարզին 2015թ-ին հատկացվել է 630 մլն դրամ:

Ընդհանուր առմամբ 2015 թվականի 9 ամիսների ընթացքում բոլոր միջոցներով մարզում իրականացվել է շուրջ 7 մլրդ 173.4 մլն դրամի շինարարական աշխատանքներ, այդ թվում ի հաշիվ՝

1. պետական բյուջեի միջոցներով - 578,1 մլն. դրամ,
2. համայնքների միջոցներից - 26,8 մլն դրամ,
3. Միջազգային վարկերից - 3116,2 մլն դրամ,

4. Մարդասիրական օգնության միջոցներից -31,7 մլն դրամ,
5. Կազմակերպությունների միջոցներից -1947,1մլն դրամ,
6. Բնակչության միջոցներից – 1473,5 մլն դրամ:

ՀՀ պետական բյուջեից հատկացված միջոցներով իրականացվել է 9 դպրոցական և 1 նախադպրոցական շենքերի հիմնանորոգման աշխատանքներ (Նոյակերտ, Արմաշ, Ուրցաձոր, Զորակ, Դարակերտ, Նիզամի, Դեղձուտ համայնքների միջնակարգ դպրոցները, Արմաշ համայնքի մանկապարտեզը, Արարատ քաղաքի N1 հիմնական դպրոցը):

Հիմնանորոգման աշխատանքներում հիմնականում ընգրկվել են դռների, պատուհանների փոխարինման, ընդհանուր հարդարման, արտաքին բարեկարգման, ցանկապատի կառուցման, կոյուղու ցանցի վերանորոգման աշխատանքները:

2015թ-ի հրատապ (VI- հրատապ) ծրագրի շրջանակներում իրականացված աշխատանքների ծավալը հիմնականում ընգրկել է բազմաբնակարան շենքերի տանիքների, դպրոցների, մանկապարտեզների, մշակույթի, առողջական օբյեկտների հիմնանորոգման, գազատարերի կառուցման, բակերի, ճանապարհների բարեկարգման և ասֆալտապատման աշխատանքները: Այսպիսով՝ թվով 42 օբյեկտների շինմոնտաժային աշխատանքներն ընգրկում են 19 համայնքներ:

Աշխատանքների գերակա ոլորտը բաժին է ընկել բազմաբնակարան բնակելի շենքերի տանիքների հիմնանորոգմանը՝ ընդգրկել է մարզի 4 քաղաքներում 18 բազմաբնակարան բնակելի շենքերի, ընդհանուր մակերեսով մոտ 13000 քմ, որի համար ծախսվել է 220 մլն դրամ:

Վանաշեն և Զրահովիտ համայնքներում կառուցվել է մոտ 1,7 կմ երկարության գազատարի ցանց: Տարբեր բնույթի շինաշխատանքներ են իրականացվել 6 դպրոցական, 4 նախադպրոցական շենքերի վրա:

Ջեռուցման լոկալ համակարգ է կառուցվել Նոր – Խարբերդ համայնքի մշակույթի տան համար, փոխվել են պատուհանները, ինչպես նաև գազաֆիկացվել շենքը:

Միջոցների ներդրման հաջորդ ոլորտը բակերի և փողոցների ասֆալտապատման, բարեկարգման աշխատանքներն է, մարզի 3 քաղաքային և 1 գուղական համայնքների ասֆալտապատման աշխատանքներին է ուղղվել մոտ 130 մլն դրամ:

Հաշվետու տարում ՀՀ պետական բյուջեից ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության “ԾԻԳ”-ի պատվիրատվությամբ իրականացվել է Մասիսի մարզադպրոցի կառուցումը:

5.ԲՆԱԿԿՈՄՈՒՆԱԼ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Մարզում կա 57893 բնակարան, որից 795-ը՝ պետական, 57098-ը՝ մասնավոր:

Բնակարանային ֆոնդը կազմում է 5 մլն. 649.7 հազ. քմ, որից 5 մլն 617.2 հազ. քմ՝ մասնավոր, 38.1 հազ քմ՝ հանրային:

2015թ. ընթացքում մարզի 4 քաղաքների տեղական իշխանությունների կողմից որոշակի աշխատանք է տարվել բնակավայրերի թվով 439 բազմաբնակարան շենքերի մի մասի տանիքների և մուտքերի վերանորոգման, զբոսայգիների և հրապարակների բարեկարգման, փողոցային լուսավորության վերականգնման ուղղությամբ:

Վերջին տարիներին համայնքները լուրջ ուշադրություն են դարձնում բնակավայրերի գիշերային լուսավորության բարելավմանն ու վերականգնմանը: Ընդհանուր առմամբ, 2006-2015թթ այդ նպատակով ծախսվել է շուրջ 195.3 մլն դրամ:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում մարզպետարանը վերահսկել է կոմունալ ծառայությունների և համայնքների ղեկավարների կողմից իրականացվող աղբահանության, փողոցների բարեկարգման, կանաչապատման աշխատանքները:

Մարզում գործում է 2 համատիրություն՝ Արտաշատ և Արարատ քաղաքներում:

Ջրամատակարարում

Մարզի խմելու մայրուղի ջրագծերի երկարությունը շուրջ 870 կմ է, որից 660 կմ-ը՝ համայնքների տարածքում, իսկ ներքին ցանցերի երկարությունը մոտ 4033 կմ է:

Մարզում առկա են խմելու ջրի 25 ջրամբարներ՝ 32 հազ. խմ տարողությամբ: Մարզ մտնող ընդհանուր ջրաքանակը կազմում է շուրջ 1260 Լ/վրկ:

“Համջրմուկոյուղի” ՓԲԸ “Կենտրոն-Արևմտյան” տարածքային մասնաճյուղը ապահովում է խմելու ջրով մարզի 74 համայնքների 59980 բաժանորդների, այդ թվում՝ 150239 բնակիչների ու 1210 իրավաբանական անձանց:

Ջրի կորուստը կազմում է ահռելի թիվ՝ մոտ 54 %: Այս առումով կարևոր է ջրաչափերի տեղադրման խնդիրը՝ բաժանորդների միայն 80 %-ն է օգտվում ջրաչափից:

2015թ. ընթացքում “ՀԶԿ” ՓԲԸ-ի միջոցներով վերակառուցվել են մարզի մի շարք բնակավայրերի ջրագծեր՝ 58 մլն դրամ արժողությամբ:

2015թ. ընթացքում Արարատի մարզում Ասիական զարգացման և համաշխարհային բանկի միջոցներով կառուցվել և վերակառուցվել են մայրուղի ջրատարեր և ջրամատակարարման ներքին ցանցեր /մասնավորապես Վեդի, Մասիս, Արարատ քաղաքներում և 21 գյուղական համայնքներում/, կատարվել է 1 մլրդ 960 մլն 500 հազար դրամի աշխատանքներ, մի շարք համայնքների կողմից կատարվել է 35 մլն դրամ արժողությամբ խմելու ջրի ներքին ցանցի կառուցման և վերակառուցման աշխատանքներ:

Գազամատակարարում

2015թ-ին մարզում նոր բնակավայրեր չեն գազաֆիկացվել, սակայն, տարվել են գազաբաշխման համակարգերի, գործող վթարային գազատարների հետազոտման, վերատեղադրման և հիմնանորոգման աշխատանքներ: 2006-2015թթ ընթացքում «ՀայՌուսգազարդ» ՓԲԸ ընկերության ներդրումը մարզում կազմել է մոտ 1.8 մլրդ դրամ:

Նշված վերջին 9 տարիների ընթացքում համայնքային բյուջեներից զգալի գումարներ են տրամադրվել գազաֆիկացման նպատակներին՝ շուրջ 972.5 մլն դրամ, այդ թվում 2015թ-ին 68.9 մլն դրամ / Աբովյան, Լուսառատ, Նոր Խարբերդ և այլն/:

Մարզի գազաֆիկացված բնակավայրերի թիվը կազմում է 84 /2003թ.-52/, գազից օգտվող ընտանիքների թիվը՝ 45832-ից հասել է 45950 /2003թ.-18789/:

Հեռահաղորդակցություն

2015թ-ի ընթացքում որոշակի աշխատանքներ են տարվել հեռահաղորդակցության ոլորտում: Այսպես, թվայնացվել են Արարատ, Մասիս և Վեդի քաղաքների հեռախոսակայանները:

Տարվա ընթացքում կտրուկ ավելացել է համացանցից օգտվողների թիվը՝ մարզում այսօր ունենք 60 հազար ինտերնետ բաժանորդ՝ նախորդ 50 հազարի դիմաց:

Էլեկտրամատակարարում

Արարատի մարզի բնակչությանը որակով և անխափան էլեկտրաէներգիայի մատակարարման նպատակով "ՀԷՑ" ՓԲԸ-ի կողմից 2015թ. իրականացվել է բարձրավոլտ ցանցերի ինչպես պլանային-պրոֆիլակտիկ, այնպես էլ մի շարք հիմնանորոգման աշխատանքներ: Կատարված աշխատանքների վրա ծախսվել է շուրջ 227 մլն դրամ գումար:

Ձմռանն անխափան էլեկտրաէներգիայի մատակարարումն ապահովելու նպատակով՝ կատարվել են 2014-2015թթ. աշնան-ձմռան նախապատրաստական աշխատանքների ծրագրով նախատեսված բոլոր միջոցառումները:

Ինչպես ցույց է տալիս վերլուծությունը, 2015 թվականին մարզում իրականացված ներդրումների մոտ 70%-ն ունի ընդգծված սոցիալական ուղղվածություն՝ այն ընկած է եղել մարզպետի կողմից ձևավորված քաղաքականության հիմքում, որի արդյունքում Արարատի մարզը 2015 թվականն ամփոփեց սոցիալ-տնտեսական ցուցանիշների էական առաջընթացով, ինչպես նաև մարզում տիրող բարոյահոգեբանական առողջ մթնոլորտով:

6. ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ԵՎ ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՇԻՆՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌ

2015 թվականին ՀՀ Արարատի մարզում գտնվող միջպետական, հանրապետական, մարզային /տեղական/ նշանակության ավտոճանապարհներին ընդհանուր առմամբ կատարվել է 8 մլրդ 527.1 մլն դրամի նորոգման, պահպանման և շահագործման աշխատանքներ, որից՝

➤ ՀՀ պետական բյուջեի միջոցների հաշվին 864.6 մլն դրամ ընդհանուր գումարով հիմնանորոգվել են՝

2 ճանապարհահատվածներ - 507.0 մլն դրամ,

➤ Արտաշատ քաղաքի կենտրոնական մուտքի հիմնանորոգում – 350.0 մլն դրամ,

➤ Հ-8 „Երևան-Արտաշատ-Այգավան-Մ-2“ հանրապետական նշանակության ավտոճանապարհի „Բերքանուշ-Արտաշատ“ ճանապարհահատված -157.0 մլն դրամ:

ՀՀ կառավարության 16.07.2015թ.-ի թիվ 759-Ն որոշմամբ ՀՀ Արարատի մարզպետարանին հատկացված 208.8 մլն դրամ գումարի շրջանակներում կատարվել է 198.9մլն դրամի աշխատանքներ՝

➤ Արտաշատ քաղաքի Իսակովի փողոցի թիվ 83,105, Օրբելի 91,92 բնակելի շենքեր տանող ճանապարհի և հարակից բակերի ասֆալտապատման աշխատանքներ - 56.8 մլն դրամ,

➤ Արտաշատ քաղաքի Գոլեցյան փողոցի ասֆալտապատում-31.6 մլն դրամ,

➤ Արտաշատ քաղաքի Աբովյան փողոցի ասֆալտապատում-27.0 մլն դրամ,

➤ Ավշար-Նոյակերտ մարզային նշանակության ավտոճանապարհի ասֆալտապատում - 47.7 մլն դրամ

➤ Վեդի քաղաքի Թումանյան փողոցի լայնացում N15 շենքի մոտ և Կասյան, Գայի, Արարատյան անցուղի փողոցներով N2 դպրոցի մոտեցումների երթևեկելի մասի վերանորոգում – 35.8 մլն դրամ:

ՀՀ կառավարության 02.07.2015թ.-ի թիվ 766-Ն որոշմամբ ՀՀ Արարատի մարզպետարանին հատկացված 121.6 մլն դրամ գումարի շրջանակներում կատարվել է 109.8մլն դրամի աշխատանքներ՝

- ք. Արտաշատ Արագի 5, 73, 3, 7, 9, 1, 11 բազմաբնակարան բնակելի շենքերի բակերի բարեկարգում և ասֆալտապատում – 21.9 մլն դրամ
- ք. Արտաշատ Իսակովի 70, 72, 74, 72 ա, 70 ա բազմաբնակարան բնակելի շենքերի բակերի բարեկարգում և ասֆալտապատում – 13.1 մլն դրամ
- Մասիս քաղաքի հիվանդանոց տանող Հերացու փողոցի վերանորոգում – 15.4 մլն դրամ
- Այնթապ համայնքի 10-րդ փողոցի ասֆալտապատում – 59.4 մլն դրամ:

ՀՀ կառավարության 22.10.2015թ.-ի թիվ 1249-Ն որոշմամբ ՀՀ Արարատի մարզպետարանին հատկացված 14.0 մլն դրամ գումարի շրջանակներում կատարվել է 13.5 մլն դրամի աշխատանքներ՝

- Վեդի քաղաքի, Գայի, փողոց մայրերի վերանորոգում – 4.7 մլն դրամ
- Այնթապ համայնքի 10-րդ փողոցի մայրերի վերանորոգում – 8.8մլն դրամ
- Ընթացիկ պահպանում և շահագործում - 35.4 մլն դրամ,

Ասիական զարգացման բանկի միջոցներով –7 մլրդ 47,6 մլն դրամ՝

- Հյուսիս-հարավ ճանապարհային միջանցքի Տրանշ 1-ի Երևան–Արտաշատ՝ 19,6 կմ ճանապարհահատվածի հիմնանորոգում:

Համաշխարհային բանկի միջոցներով ---267,9 մլն դրամ

- S-2-25-Լանջազատ S-2-27 2,8 կմ ավտոճանապարհի հիմնանորոգում

Համայնքային բյուջեների միջոցներով- 347.0 մլն դրամ:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ՀՀ Արարատի մարզում գտնվող միջպետական, հանրապետական, մարզային /տեղական/ նշանակության ավտոճանապարհներին ընդհանուր առմամբ կատարվել է 8 մլրդ 527.1 մլն դրամի նորոգման, պահպանման և շահագործման աշխատանքներ, որից՝

- I. ՀՀ պետական բյուջեի սեփական միջոցներով՝ 864.6 մլն դրամ,
- II. Ասիական զարգացման բանկի միջոցներով՝ 7 մլրդ 47,6 մլն դրամ,
- III. Համաշխարհային բանկի միջոցներով՝ 267,9 մլն դրամ,
- IV. Համայնքային բյուջեների միջոցներով՝ 347.0 մլն դրամ:

7. ՀՈՂԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀՈՂՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ

Մարզի վարչական տարածքը կազմում է 209 հազ. 003.2 հա,
այդ թվում՝

գյուղատնտեսական նշանակության հողեր - 156 հազ. 901.7 հա,
քաղաքացիների սեփականություն հողեր - 41 հազ. 698.3 հա,
իրավաբանական անձի սեփականություն հողեր – 2 հազ. 480.9 հա,
տնամերձ հողեր – 9 հազ. 101.5 հա,
համայնքային սեփականության հողեր - 53 հազ. 494.8 հա,
պետական սեփականության հողեր – 111 հազ. 329.3 հա:

Հողաշինության և հողօգտագործման բնագավառում մարզպետարանը, ելնելով մարզում հողային սուղ պաշարների արդյունավետ և նպատակային օգտագործման խնդիրներից, առանձնակի ուշադրություն է դարձրել պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օրենսդրությամբ սահմանված կարգով վարձակալության տրամադրման, հողերի պահպանման, հողերի նպատակային օգտագործման խնդիրների կարգավորման, հողային պաշարների կառավարման հարցերի կազմակերպման, հողաշինության ներտնտեսային փաստաթղթերի կազմման աշխատանքների կատարմանը:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում մարզպետարանի ամենօրյա ուշադրության կենտրոնում է եղել համայնքների վարչական սահմաններում ընդգրկված պետական և համայնքային սեփականության հողերը օրենսդրությամբ սահմանված կարգով

վարձակալության տրամադրելու և վարձավճարների գանձումների ապահովման խնդիրները:

Համայնքների հետ տարվող հետևողական աշխատանքի արդյունքում 2015 թվականին համայնքների վարչական սահմաններում ընդգրկված 84826.2 հա պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող գյուղատնտեսական նշանակության հողերից (բացառությամբ գյուղատնտեսական այլ հողատեսքերից) նախատեսված 37844.0 հա դիմաց վարձակալության է տրամադրվել 39942.3 հա: Վարձակալած հողամասերի համար հաշվարկված 93.678 մլն դրամ վարձավճարի դիմաց, հաշվետու ժամանակաշրջանում գանձվել է 90.722 մլն դրամ գումար:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում առանձնակի ուշադրություն է դարձվել համայնքների վարչական սահմաններում ընդգրկված պետական սեփականություն հանդիսացող հողամասերի սահմանների հստակեցման և փոփոխման վերաբերյալ բարձրացված հարցերին:

Այդ նպատակով ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեում ստեղծված աշխատանքային խմբի հետ միասին քննարկվել են համայնքների կողմից բարձրացված հարցերը և տրվել են համապատասխան լուծումներ:

Մարզպետարանն իր անմիջական մասնակցությունն է ունեցել համայնքների հողերի օգտագործման ժամանակավոր սխեմաների կազմման աշխատանքներին: Համայնքների կողմից կազմվել և մարզային հանձնաժողովի քննարկմանն է ներկայացվել 35 համայնքների հողերի օգտագործման ժամանակավոր սխեմաներ, որոնց սահմանված կարգով տրվել է համապատասխան ընթացք:

Կարևորելով հողերի ճիշտ և նպատակային օգտագործման տրամադրելու խնդիրները՝ ինչպես նաև ղեկավարվելով <<Տեղական ինքնակառավարման մասին>> ՀՀ օրենքի պահանջներով, առանձնակի ուշադրություն է դարձվել համայնքների, ինչպես նաև պետական միջոցներով պատվիրված հողերի գոտիավորման և օգտագործման սխեմաները շահագրգիռ նախարարությունների հետ համաձայնեցնելու, պարզեցված

կարգով համայնքների (բնակավայրերի) գլխավոր հատակագծերի մշակման աշխատանքներին:

Համայնքում քաղաքաշինական և հողաշինական խնդիրները կանոնակարգելու նպատակով՝ համայնքները ձեռնամուխ են եղել պարզեցված կարգով բնակավայրի գլխավոր հատակագծերի մշակման աշխատանքներին:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հաստատվել են թվով 6 համայնքների գլխավոր հատակագծերը:

Ընդհանուր թվով մարզի 20 համայնքներ ունեն սահմանված կարգով հաստատված բնակավայրերի գլխավոր հատակագծեր, իսկ 7 համայնքներում այդ աշխատանքների կատարումը ընթացքի մեջ է:

Ընդ որում մարզի 97 համայնքներից 59-ը ունեն հողաշինական և քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթեր, որից 20-ը հաստատվել է սահմանված կարգով:

Վարչական հսկողության ծրագրի շրջանակներում մարզի թվով 33 համայնքներում կատարվել են տեսչական ստուգումներ, որի արդյունքում հայտնաբերված հողային օրենսդրության պահանջների խախտումների վերացման նպատակով համայնքների ղեկավարներին տրվել են համապատասխան ցուցումներ, իսկ թվով 5 համայնքի ղեկավար ենթարկվել է վարչական պատասխանատվության և նշանակվել է տուգանք 100-150 հազար դրամ գումարի չափով:

8.ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌ

Գյուղատնտեսության ոլորտի բազմակողմանի ուսումնասիրությունը, ագրարային բարեփոխումների ճանապարհով մարզի գյուղացիական տնտեսություններին օգնության կազմակերպումը, գյուղատնտեսական աշխատանքներն ագրոտեխնիկական լավագույն ժամկետներում կատարելու համար խորհրդատվական աշխատանքները, ինչպես նաև

արտադրված գյուղմթերքների անկորուստ հավաքի և իրացման համար աջակցությունը մշտապես գտնվել է մարզպետարանի ուշադրության կենտրոնում:

2015թ. ընթացքում բերքի տակ կատարված ցանքերը մարզում կազմել են 23911 հա՝ նախորդ տարվա 22983 հա-ի փոխարեն, որոնք նախորդ տարվա համեմատ ավելացել են 928 հա-ով:

Աղյուսակ № 1

№	ՄՇԱԿԱԲՈՒՅՍԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	2014թ /հա/	2015թ /հա	Համեմատական 2015թ. 2014թ-ի նկատմամբ /հա/
1	Հացահատիկ և հատիկընդեղեն	6558	7083	+525
2	Բանջարեղեն	6539	6643	+104
3	Կարտոֆիլ	782	859	+77
4	Բոստան	1770	1896	+126
5	Կերային կուլտուրաներ	6844	6956	+112
6	Տեխնիկական մշակաբույսեր	490	474	-16
7	Ընդամենը ցանքեր	22983	23911	+928
8	Պտուղ	7416	7688	+272
9	Խաղող	5083	5113	+30
10	Ընդամենը մշակվող հողեր (ներառյալ տնամերձ հողամասեր)	35482	36712	+1230

Հացահատիկի և հատիկընդեղենների ցանքերը 2015թ. ավելացել են 525 հա-ով, ավելացել է բանջարեղենի ցանքատարածությունները՝ 104 հա-ով, իսկ բոստանային կուլտուրաների ցանքերը՝ 126 հա-ով, կարտոֆիլի ցանքերը ավելացել են 77 հա-ով և կերային կուլտուրաների ցանքերը՝ 112 հա-ով, իսկ տեխնիկական /արևածաղիկ/ մշակաբույսերի տարածքները պակասել է 16 հա-ով:

2015թ. մարզին հատկացվել է 3846 տ ազոտական պարարտանյութ, որից ներկրվել է 3741.1 տ, կալիումական պարարտանյութ՝ 204.55 տ, որից ներկրվել է 98.2 տ, ֆոսֆորական պարարտանյութ՝ 191.8 տ, որից ներկրվել է 84.65 տ:

2015թ. պետական աջակցության ծրագրի շրջանակներում մարզին հատկացվել է 299700 լ դիզելային վառելիք, որից ներկրվել է 41082 լ:

2015թ աշնանը մարզին հատկացվել է 98 տոննա աշնանացան ցորենի սերմացու՝ 2016 թվականին բերքահավաքից հետո սերմացուի արժեքը վճարելու պայմանով: 2014թ մարզին հատկացված գարու 33850 կգ, առվույտի 16095 կգ և եգիպտացորենի 3500 կգ սերմացուների վճարունակ պահանջարկի բացակայության պատճառով չիրացված գարու 3850 կգ, առվույտի 12180 կգ և եգիպտացորենի 3000կգ սերմացուները հողօգտագործողներին է տրվել անվճար 2015թ գարնանացանի համար:

2015թ գարնանը համայնքների կողմից ներկայացված հայտերի հիման վրա լրացուցիչ մարզ է ներկրվել 14350 կգ գարու, 37 կգ առվույտի, 250 կգ եգիպտացորենի սերմացու: 2015թ. մարզին հատկացվել է 36 կգ «Ռոդիֆակում Ս» տիպի մկնասպան թունանյութ և կազմակերպվել է պայքար կրծողների դեմ 450 հա ցանքատարածություններում:

2014-2015թթ. արտադրված գյուղատնտեսական մթերքների արտադրության ծավալները ներկայացված են աղյուսակ 2-ում:

Աղյուսակ № 2

№	Մշակաբույսի անվանումը	2014թ. /տոննա/	2015թ. /տոննա/	2015թ-2014թ-ի նկատմամբ /տոննա/
1	Հացահատիկ և հատիկալնդեղեն	30490	34527	+4037
2	Բանջարեղեն	340990	346577	+5587
3	Կարտոֆիլ	26045	29190	+3145
4	Բոստան	82099	88340	+6241

5	Կերային կուլտուրաներ	220015	235639	+15624
6	Պտուղ	70912	90126	+19124
7	խաղող	112215	125274	+13059

2015թ-ին, նախորդ տարվա համեմատ արձանագրվել է բոլոր մշակաբույսերի համախառն բերքի ավելացում, հացահատիկ և հատիկալնդեղեն՝ 4037տ., բանջարեղեն՝ 5587տ., կարտոֆիլ՝ 3145տ., բոստան՝ 6241տ., կերային կուլտուրաներ՝ 15624տ., խաղող՝ 13059տ. և պտուղ 19214տ:

ՀՀ պետական բյուջեի միջոցներով 2015թ մարզում կառուցվել է 25 հակակարտային կայանքներ: Գործող 67 հակակարկտային կայանքները հասցվել է 92-ի:

Մարզում գործող բանջարեղենի, պտղի և խաղողի վերամշակող ձեռնարկությունները կարողացել են մթերել հողօգտագործողների արտադրած բանջարեղենի, պտղի և խաղողի բերքը: Մարզի գյուղացիական տնտեսություններից 2015թ. բանջարեղենի, պտղի և խաղողի բերք են մթերել նաև "Սպայկա" ՍՊԸ-ն և անհատ ձեռներեցները:

Մարզպետարանի կողմից ձեռնարկված միջոցառումների արդյունքում արտադրված 125274 տոննա խաղողից վերամշակող ընկերությունների կողմից մթերվել է 104319 տոննան, մնացած 20955 տոննա բերքն իրացվել է շուկաներում և արտահանվել "Սպայկա" ՍՊԸ-ի և անհատ ձեռներեցների կողմից:

Մարզի համայնքների անասնաբույժների աշխատանքները մարզպետարանի կողմից վերահսկվել են, և ժամանակին կատարվել են պետական ծրագրով նախատեսվող բոլոր միջոցառումները:

Մարզում չի հայտնաբերվել թռչնագրիպի, սիբիրախտի, խոզի «Աֆրիկյան ժանտախտ» հիվանդության բռնկման ոչ մի դեպք: Կենդանիների այլ հիվանդությունների բռնկման դեպքեր չեն արձանագրվել, աշխատանքներ են տարվել դրանց կանխման ուղղությամբ:

Հակահամաճարակային միջոցառումներն արդյունավետ ու ժամանակին կատարելով՝ հնարավոր եղավ խուսափել անասնապահական մթերքների միջոցով փոխանցվող հիվանդությունների զարգացումից ու տարածումից:

2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ անսնագլխաքանակի համեմատականը նախորդ տարվա համեմատ ներկայացված է աղյուսակ 3-ում:

Աղյուսակ 3

Անասնատեսակը	2014թ.	2015թ.	Աճը %
Խոշոր եղջերավորներ /գլուխ/	46376	46492	100.3
Որից՝ կովեր /գլուխ/	17721	17309	97.7
Խոզեր /գլուխ/	19372	19382	100.1
Ոչխարներ /գլուխ/	88819	89504	100.8
Այծեր /գլուխ/	3592	3658	101.8
Թռչուններ /թև/	335550	357391	106.5
Մեղվաընտանիքներ /հատ/	13511	13000	96.2

Մարզում նկատվում է անսնագլխաքանակի աճ՝ խոշոր եղջերավոր անասուններ 100.3%, ոչխարներ 100.8 %, այծեր 101.8%, խոզեր 100.1 %, թռչուններ 106.5 %, իսկ մեղվաընտանիքները պակասել են 511 հատով, կամ 3.8 %:

Մարզում տեղադրվել է 1500 հատ ֆերոմոնային թակարդներ, որից 1300 հատը պոմիդորի, 200 հատը կարտոֆիլի դաշտերում: Բաժանվել են տեղեկատվական թերթիկներ և իրականացվել են մասնագիտական խորհրդատվություններ:

Գյուղացիական տնտեսություններում առկա գյուղատնտեսական մեքենաների 2014-2015թթ քանակի և սարքինության վերաբերյալ տվյալները ներկայացված են աղյուսակ 4-ում:

Գյուղատնտեսական Տեխնիկա		2015թ հունվարի 1-ի դրությամբ		2014թ հունվարի 1-ի դրությամբ	
		Առկա քանակը /հատ/	Սարքինության մակարդակը /%/	Առկա քանակը /հատ/	Սարքինության մակարդակը /%/
1	Բեռնատար ավտոմեքենա	1101	76.9	1101	76.9
2	Կոմբայն	35	88.6	35	88.6
3	Շարքացան	171	90.6	169	89.3
4	Կցասայլակ	575	87.3	572	87.4
5	Կուլտիվատոր	282	91.8	280	91.8
6	Հավաքիչ-մամլիչ	98	91.8	97	90.7
7	Տրակտոր-գութան	387	92.2	384	93.0
8	Խոտհնձիչ	113	87.6	111	88.3
9	Տրակտոր	1276	80.9	1272	80.8
10	Կերհավաք կոմբայն	21	85.7	20	85.0
11	Հատիկագտիչ մեքենա	32	84.4	32	84.4

Չնայած 2015թ մարզում տրակտորների քանակը ավելացել է 4 հատով, իսկ կերհավաք կոմբայնները 1 հատով, շարքացան 2 հատով, կցասայլակ 3 հատով, կուլտիվատոր 2 հատով, հավաքիչ-մամլիչ 1 հատով, խոտհնձիչ 2 հատով, տրակտոր-գութան 3 հատով, սակայն, դա դեռևս շատ քիչ է և համայնքների գերակշիռ մասն ունի տրակտորների, վարող, ցանող, սրսկիչ մեքենաների, հնձող և այլ գյուղացիական գործիքների կարիք:

Մարզի հողօգտագործողներին ոռոգման ջրի մատակարարման գործի արդյունավետ կազմակերպման, մատակարարված ոռոգման ջրի դիմաց վարձավճարների հավաքագրման, ինչպես նաև միջտնտեսային ու ներտնտեսային ոռոգման ցանցերի սպասարկման աշխատանքներից է կախված մարզի գյուղատնտեսական արտադրության արդյունավետությունը:

Մարզի 6 ջրօգտագործող ընկերությունների միջոցներով վերանորոգվել են պոմպակայանները, խորքային հորերը, միջտնտեսային և ներտնտեսային ոռոգման ջրատարները: Չնայած տարին սակավաջուր էր, սակայն, ջրօգտագործող ընկերությունները մարզպետարանի աջակցությամբ կարողացել են անխափան ոռոգման ջուր մատակարարել ջրօգտագործողներին:

2015թ. մարզի հողօգտագործողներին մատակարարվել է 88.5 մլն խ/մ ջուր, որի հասույթը կազմել է մոտ 982 մլն 628 հազար դրամ, 2015թ դեկտեմբերի 20-ի դրությամբ հավաքագրվել է 848 մլն 241 հազար դրամ կամ 86.3%:

9.ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌ

Հաշվետու ժամանակահատվածում համակարգված աշխատանք է կատարվել ուսումնական հաստատություններում ուսումնադաստիարակչական գործընթացի կազմակերպման, մանկավարժական կոլեկտիվներում աշխատանքի արդյունավետության բարձրացման ուղղությամբ:

ՀՀ Արարատի մարզում գործում են 112 հանրակրթական, այդ թվում 5 ավագ դպրոցներ: Մարզի հանրակրթական դպրոցներում 2015-2016 ուսումնական տարում 32498 աշակերտներով կոմպլեկտավորվել են 1637 դասարաններ:

Մանկավարժական դրույքների թիվը 2218-ն է:

2014-2015 ուսումնական տարում մարզի 112 հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում սովորել է միջն հաշվով 31897 աշակերտ, որը անցած ուսումնական

տարվա համեմատ պակաս է 100-ով: Դասարանների թիվը նույն ժամանակահատվածում պակասել է 18-ով՝ կազմելով 1618: Աշակերտների թվի նվազման պատճառով դպրոցներում նկատվում է դասարանների միջին խտության անկում: Դասարաններում աշակերտների միջին խտությունը բարձրացնելու համար անհրաժեշտություն է առաջացել մարզի 10 դպրոցներում կոմպլեկտավորել 22 երկկոմպլեկտ դասարաններ:

Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող 80 երեխաների համար Նոր Խարբերդի N 2 միջնակարգ և Արտաշատի N 1 ու Արարատի N2 հիմնական դպրոցներում իրականացվում է ներառական կրթություն: Պարբերաբար իրականացվել է կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների հաշվառում:

Մարզի հանրակրթական դպրոցներում աշխատում են 4690 աշխատողներ, որոնցից 2614-ը աշխատում են ուսուցչական, 283-ը մանկավարժական հաստիքներով, իսկ 1793-ը վարչական և ուսումնաօժանդակ անձնակազմի աշխատողներ են:

Մարզի դպրոցներում խորհրդի անդամների լիազորությունների դադարեցման հիմքով մարզպետի համապատասխան որոշումներով սահմանված ժամկետներում կատարել են խորհուրդների 42 անդամների փոփոխություններ:

Մարզի Նորամարգի, Աբովյանի, Գեղանիստի, Մրգավանի, Քաղցրաշենի միջնակարգ դպրոցներում տնօրենները 65 տարին լրանալու հիմքով ազատվել է զբաղեցրած պաշտոններից, և մրցույթի արդյունքում ընտրվել են նոր տնօրեններ: Նշավանի և Արալեզի դպրոցներում առաջացած տնօրենի թափուր պաշտոնի համար հայտարարված մրցույթի արդյունքում նախկին տնօրենը վերընտրվել է: Նոր կյանքի միջնակարգ դպրոցում իրականացված ուսումնասիրությունների արդյունքում դպրոցի տնօրենը մարզպետի կարգադրությամբ ազատվել է աշխատանքից և մրցույթի արդյունքում ընտրվել է նոր տնօրեն:

2014-2015 ուսումնական տարում մարզի հանրակրթական դպրոցներում ուսման տարեկան առաջադիմությունը կազմել է 99.8 %, որակը՝ 38.95%: 4500 աշակերտ արժանացել է գովասանագրերի, 40 աշակերտ՝ հատուկ նմուշի վկայականի, 1-ը՝ գերազանցության մեդալի /Նշավանի միջնակարգ դպրոց/:

Դպրոցականների առարկայական օլիմպիադայի տարածքային փուլին 14 առարկայից մասնակցել են 1714 աշակերտներ: Օլիմպիադայի տարածքային փուլի արդյունքներով 386 աշակերտ մասնակցել են մարզային, 85-ը՝ հանրապետական փուլերին:

Հանրապետական փուլի արդյունքներով 3 աշակերտ արժանացել է առաջին կարգի դիպլոմի, 4-ը՝ 2-րդ կարգի, 5-ը՝ 3-րդ կարգի դիպլոմի, 9-ը՝ գովասանագրի:

Պետական միասնական քննությունները կազմակերպելու համար քննական կենտրոններ են ընտրվել Արտաշատ քաղաքի N1 և N4 հիմնական դպրոցները: 2015 թվականի միասնական քննություններին մասնակցելու համար դիմում-հայտ է ներկայացրել մարզի հանրակրթական դպրոցների 803 շրջանավարտ: Նրանցից 698-ն (86.9%) ընդունվել են ՀՀ տարբեր բուհեր: Բուհ ընդունված դիմորդներից 174-ը (24.8%) ընդունվել են անվճար, 524-ը (75.1%)՝ վճարովի հիմունքներով:

Մարզի դպրոցներում զգալիորեն մեծացել է հետաքրքրությունը <Շախմատ> առարկայի նկատմամբ: Շախմատի օլիմպիադայի մարզային փուլին մասնակցել են 6 թիմեր: Մարզային փուլի արդյունքներով Արտաշատի ավագ և Ազատաշենի հիմնական դպրոցների թիմերը մայիս ամսին մասնակցել են օլիմպիադայի հանրապետական փուլին: Արտաշատի ավագ դպրոցի թիմը գրավել է 8-րդ տեղը:

2014թ. անցկացված <<Տարվա լավագույն տնօրեն>>, <<Տարվա լավագույն ուսուցիչ>> և <<Տարվա լավագույն դաստիարակ>> մրցույթի մարզային փուլի արդյունքներով մարզի լավագույն տնօրեն է ճանաչվել Վ. Արտաշատի միջնակարգ դպրոցի տնօրեն Գրիգոր Եսայանը, լավագույն ուսուցիչ՝ Մասիս ք. N3 հիմնական դպրոցի քիմիայի ուսուցչուհի Լուսինե Մուրադյանը, լավագույն դաստիարակ՝ Արարատ ք. N1 մանկապարտեզի դաստիարակ Մարինե Փայլևանյանը:

2015թ. ընթացքում Արարատի մարզի հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում անցկացվել են շարադրությունների մրցույթներ, կազմակերպվել են սպորտային, գեղագիտական, մշակութային, ստեղծագործական միջոցառումներ:

Մարզի հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում պատանիների ռազմահայրենասիրական դաստիարակության համար իրականացվել են տարաբնույթ միջոցառումներ, ռազմամարզական խաղեր, ռազմադաշտային պարապմունքներ, ինքնաձիգով և մարտական փամփուշտներով կրակային պատրաստության պարապմունքներ:

Մարզում գործող 112 հանրակրթական դպրոցներից 110 հանրակրթական դպրոցներ ունեն նախնական զինվորական պատրաստության դասասենյակներ, մնացած 2-ը հիմնական դպրոցներ են, որոնք նախկինում չեն ունեցել զինղեկի հաստիք և շենքային պայմանները բավարար չեն ՆՁՊ դասասենյակ ունենալու:

Մարզի 45 դպրոցների ՆՁՊ և այլ առարկայական դասասենյակներ անվանակոչվել են համայնքի զոհված ազատամարտիկների անուններով:

2015 թվականի ընթացքում նպատակային աշխատանք է տարվել աշակերտներին և ուսուցիչներին դասագրքերով, ուսումնական ձեռնարկներով և ծրագրերով ապահովելու ուղղությամբ: 2015 թ. մարզի դպրոցներին է բաշխվել 1-4-րդ դասարանների 51046 դասագիրք, 2019 ուսումնամեթոդական գրականություն, 1611 դասամատյան, ԿԳՆ ԿԱԻ կողմից տրված շուրջ 3200 ուսումնական ամսագրեր ու տեղեկագրեր, ԴՇՀ-ի միջոցով տպագրված 38800 դասագիրք, պետբյուջեի միջոցներով՝ 6468 դասագիրք:

Անցած ուսումնական տարում ծնողների կողմից կատարվել է պլանավորված 88.58 մլն. դրամի ներդրում, որը փոխանցվել է դասագրքերի շրջանառու հիմնադրամի դպրոցների բանկային ենթահաշիվներին: Սոցիալապես անապահով երեխաներին դասագրքերով ապահովելու նպատակով պետության կողմից դրամաշնորհի ձևով մարզի դպրոցներին 2014-2015 ուսումնական տարում տրամադրել է 10.21 մլն. դրամ գումար:

<<Կրթության որակ և համապատասխանություն>> վարկային ծրագրի շրջանակներում մարզի 23 ուսումնական հաստատություններում իրականացվում է նախադպրոցական կրթական միկրոծրագիր: 2014-2015 ուսումնական տարվա սեպտեմբերից դպրոցահեն այդ հաստատություններ ընդունվել են 5-6 տարեկան 619 երեխաներ:

Դպրոցական սնունդ ծրագրի շրջանակներում մարզի 107 հանրակրթական դպրոցների տարրական դասարանների 14248 երեխաների տրվել է տաք և չոր սնունդ:

Ծրագրի իրականացման համար պետական միջոցների հաշվին մարզին 2015 թվականի համար հատկացվել է շուրջ 321 մլն. դրամ գումար: Սննդամթերքի գնումները կատարվել են «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին համապատասխան՝ մարզպետարանի ֆինանսա-տնտեսական վարչության վերահսկողությամբ:

Ծրագրի շրջանակներում Ռուսաստանի Դաշնության կառավարության ֆինանսավորմամբ մարզի դպրոցներին անվճար տրամադրվել են 610 հատ սառնարաններ, ջրատաքացուցիչներ, էլեկտրական ջեռուցիչներ, խմոր հարող մեքենաներ և էլեկտրական կշեռքներ:

Մարզի դպրոցներում առկա է 1492 համակարգիչ, 1160 համակարգչային սարքավորումներ, 116 համակարգչային դասարան:

Մարզի բոլոր դպրոցներն ապահովված են ինտերնետային կապով:

Մարզի դպրոցներ ընդգրկվել են «Dasaran.am» կրթական ծրագրի մեջ:

Մարզում գործող 98 նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններում ընդգրկված են 7067 երեխաներ, որից 6348-ը 75 մանկապարտեզներում իսկ 619 դպրոցահեն 23 հաստատություններում:

10. ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌ

ՀՀ Արարատի մարզում պետական առողջապահական ծրագրերի իրականացումը, մարզային ենթակայության պետական առողջապահական հիմնարկների աշխատանքների կազմակերպումը, բնակչության անվճար բուժօգնության իրականացումը, ծմեռային և ամառային զորակոչի ընթացքում նախազորակոչային տարիքի անձանց կցագրման և զորակոչային տարիքի անձանց բուժօգնության իրականացումը, բժշկական օգնության ծառայությունների ծավալների ներդրումն իրականացվել են Հայաստանի Հանրապետության օրենքների, Հանրապետության

Նախագահի հրամանագրերի, կարգադրությունների, ՀՀ կառավարության և վարչապետի որոշումների ու այլ նորմատիվ իրավական ակտերի համաձայն:

Մարզպետարանի աջակցությամբ ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից մարզում իրականացվել են.

- ա) Համաշխարհային բանկի վարկային,
- բ) անվճար ծննդօգնության ,
- գ) երեխաների (0-7տ) անվճար բուժօգնության
- դ) շտապ բուժօգնության բարելավման ,
- ե) անհետաձգելի բուժօգնության ,
- զ) ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի, տարափոխիկ հիվանդությունների և իմունական խարգելման,
- է) Տուբերկուլոզի դեմ պայքարի ԴՕՏՍ և ԴՕՏՍ + ,
- ը) զորակոչային տարիքի անձանց պատվաստումների կազմակերպման,
- թ) Զինծառայողների և նրանց հավասարեցված անձանց, նրանց ընտանիքների

անդամների բժշկական օգնության ծրագրերը:

Նախագորակոչային և զորակոչային տարիքի անձանց բժշկական քննություններն, ինչպես նաև հիվանդանոցային հետազոտություններն ու բուժումն իրականացվել են ՀՀ Արարատի մարզպետի 19.01.2015թ. թիվ 03 որոշման համաձայն՝ մարզի չորս բժշկական կենտրոնների կողմից, ողջ ծավալով: Այդ աշխատանքների լիարժեք կատարման համար մարզի բուժհաստատություններն ապահովված են կադրային ներուժով և լաբորատոր ախտորոշիչ հետազոտությունների համար անհրաժեշտ նյութերով և բուժսարքավորումներով:

Իրականացվել են հրամանատարաշտաբային ուսումնավարժանքներ պատերազմական և արտակարգ իրավիճակների պայմաններում: Կազմակերպվել են մարզի բժշկական կազմակերպությունների ղեկավար աշխատողների և մասնագետների վերապատրաստումներ՝ ըստ ներկայացված պլանի, բուժանձնակազմի կարողությունների ստուգման և կատարելագործման նպատակով:

Ազգաբնակչության գանգատները և ահազանգերը՝ ՀՀ առողջապահության նախարարություն ու մարզպետարան, դրական լուծումներ են ստացել օրենքով սահմանված ժամկետներում:

Կազմակերպվել և առանձնահատուկ աջակցություն է ցուցաբերվել բազմազավակ ընտանիքների անդամների առողջական խնդիրների լուծմանը: Մարզպետի մոտ քաղաքացիների ընդունելությունների ընթացքում ներկայացված առողջապահական խնդիրները լուծվել են մարզի առողջապահական հիմնարկներում: Հիվանդների մի մասը ուղեգրվել են ՀՀ առողջապահության նախարարություն՝ Երևանի տարբեր բժշկական հաստատություններում հետազոտությունների և բուժման նպատակով: Առողջապահական շատ խնդիրների լուծման նպատակով քաղաքացիներին տրամադրվել են անհրաժեշտ ֆինանսական աջակցություն:

Ֆիզիկական և մտավոր խնդիրներ ունեցող 25 երեխաներ ուղեգրվել են Արաբկիր բժշկական համալիրի երեխաների-դեռահասների առողջության ինստիտուտի /ԵԴԱԻ/ Արտաշատի մասնաճյուղի երեխաների զարգացման վերականգնողական կենտրոն:

Մարզի բնակչության բուժկանխարգելիչ աշխատանքներն իրականացվել են 4 բժշկական կենտրոնների, 1 առողջության կենտրոնի, 1 ծննդատան, 49 գյուղական բժշկական ամբուլատորիաների (որից 14-ը համայնքային ենթակայության) և նրանց կազմի մեջ մտնող 44 բուժամանկաբարձական կետերի միջոցով, որտեղ աշխատում են 417 բժիշկներ, 914 միջին բուժաշխատողներ:

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2015 թվականի հունվարի 15-ի թիվ 41-Ա որոշման համաձայն՝ ՀՀ Արարատի մարզի 34 բժշկական հաստատություններից վերակազմավորման ձևով պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունների են վերակազմակերպվել 29-ը, իսկ մնացած 5 կազմակերպությունների վերակազմավորման գործընթացը կավարտվի 2016 թվականի հունվար ամսվա ընթացքում:

Մարզի 6 հիվանդանոցները միասին ունեն 488 մահճակալի հաստատագրված ծավալ:

Մարզում բնակչության բուժսպասարկման որակի բարելավմանն է նպաստում ՀՀ կառավարության և առողջապահության նախարարության ռազմավարությունը, որը արտահայտվում է բարեփոխումների ծրագրերի ներդրումով:

2015թ-ին պետության կողմից երաշխավորված անվճար բժշկական օգնության և սպասարկման շրջանակներում մարզի առողջապահական համակարգի ֆինանսավորումը կազմել է 3,3 մլրդ ՀՀ դրամ:

<<Արտաշատի ԲԿ>>, <<Մասիսի ԲԿ>>, <<Վեդու ԲԿ>>, <<Արարատի հիվանդանոց ԲԿ>> և <<Վեդու ծննդատուն>> ՓԲԸ-ներում ավելացել են համավճարով և վճարովի ծառայությունների մուտքերի գումարները, որը նպաստում է առողջապահական հիմնարկների նյութատեխնիկական բազայի հարստացմանը և բուժսպասարկման որակի բարձրացմանը: 2015 թվականին մարզում համավճարով և վճարովի ծառայություններով մուտքերը կազմել են շուրջ 302 մլն. 747,5 հազար դրամ, որը 2014 թվականի մուտքերից ավել է 23,9 մլն դրամով:

Հետևողական աշխատանքներ են տարվում ստվերային գործունեության վերացման ուղղությամբ:

Բազմիցս կազմակերպվել են տնօրենների խորհրդակցություններ պարտքերի մարման, լրացուցիչ միջոցների հայթայթման և դոնոր կազմակերպությունների ներգրավման նպատակով՝ տրվել են համապատասխան հանձնարարականներ ելնելով ՀՀ կառավարության, ՀՀ Արարատի մարզպետի և ՀՀ առողջապահության նախարարի որոշումներից և հրամաններից:

Առողջապահական հիմնարկներում գնումների գործընթացները կազմակերպվում են համաձայն 2010 թվականի դեկտեմբերի 12-ի <<Գնումների մասին>> ՀՀ օրենքի և ՀՀ կառավարության 2011 թվականի փետրվարի 10-ի թիվ 168-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան:

2015 թվականին մարզի հիվանդանոցներում բուժվել են 13966 մարդ, մարզի բժշկական կենտրոններում գրանցվել են 297777 ամբուլատոր այցեր, մարզի ծննդօգնության ծառայություններ իրականացնող հաստատություններում ծնվել է 2510

երեխա, որը 2014 թվականի համեմատ պակաս է 80-ով: Մայրական մահացության դեպքեր չեն արձանագրվել: Օձի խայթման 14 դեպքերում տուժածները համապատասխան հակաթույնը ստացել են առանց ուշացման, բուժվել են մարզի և Երևանի հիվանդանոցներում:

Կազմակերպվել է 151 քաղաքացիների առողջարանային վերականգնողական բուժումը և 8 երեխաների Զերմուկի «Արարատ» մոր և մանկան առողջարանում:

Մարզային հանձնաժողովի կողմից հետազոտությունների և բուժման նպատակով 2015 թվականին ուղեգրվել են Երևան՝ 53, մարզային բժշկական հաստատություններ՝ 70 հիվանդներ:

Իրականացվել է մարզին հատկացված շուրջ 13 մլն. 230 հազար դրամի մարդասիրական օգնությամբ տրամադրվող և կենտրոնացված՝ պետբյուջեի միջոցներով , 67 մլն 371 հազար դրամի դեղորայքի ստացումը, բաշխումը, հիվանդներին տրամադրումը և հսկողությունը այդ գործընթացի նկատմամբ:

Մարզի տարածքում հակահամաճարակային և կարանտինային, սանիտար-հիգիենիկ միջոցառումների, վարակիչ և զանգվածային ոչ վարակիչ հիվանդությունների ու թունավորումների կանխարգելման նպատակով կազմվել է աշխատանքների կազմակերպման և իրականացման համատեղ ծրագիր, որում ընդգրկված են բոլոր շահագրգիռ ծառայությունները: Ձեռնարկված կանխարգելիչ միջոցառումների արդյունքում զանգվածային կարանտինային վարակիչ և ոչ վարակիչ հիվանդություններ 2015 թվականի ընթացքում չեն արձանագրվել: Կառավարելի վարակիչ հիվանդությունների դեմ իրականացված կանխարգելիչ պատվաստումներում մինչև 1 տարեկան երեխաների ընդգրկվածությունը 2015 թվականի ընթացքում կազմել է 97,3 %, որը բարձր է միջին հանրապետականից:

Վեց բժշկական կազմակերպությունների (<<Մասիսի ԲԿ>>, <<Խաչփարի ԲԱ>>, <<Դարակերտի ԱԱՊԿ>>, <<Ռանչպարի ԲԱ>>, <<Սուրենավանի ԲԱ>>, <<Սիսի ԲԱ>> ՓԲԸ-ների) տնօրենների թափուր պաշտոնների համար սահմանված կարգով հայտարարվել են մրցույթներ և թափուր տեղերի վերաբերյալ տեղեկատվությունները

տեղադրվել են ՀՀ Արարատի մարզպետարանի և ՀՀ առողջապահության նախարարության կայքերում: Այսօրվա դրությամբ մարզում կա չորս բուժհաստատության տնօրենի թափուր հաստիք (<<Խաչփարի ԲԱ>>, <<Սիսի ԲԱ>>, <<Սուրենավանի ԲԱ>> ՓԲԸ-ներ, <<Նորամարգի ԱԱՊԿ>>), որոնց համար մրցույթների հայտարարությունները կտրվեն 2016 թվականին: 2015 թվականի ընթացքում այդ հաստատություններում նշանակվել են ժամանակավոր պաշտոնակատարներ:

Համագործակցելով Երևան քաղաքում տեղակայված, մարզին կցված բժշկական կազմակերպությունների հետ, իրականացվել են աշխատանքներ՝ ներգրավելով գլխավոր մասնագետների խումբը, որի նպատակն է եղել բարելավել մարզի բնակչությանը ցուցաբերվող բժշկական օգնության որակը և ազգաբնակչությանը հասանելի դարձնել մարզի բժշկական կազմակերպություններում չիրականացվող մասնագիտացված բժշկական օգնությունը: 2015 թվականի ընթացքում ՀՀ Արարատի մարզում՝ <<Արտաշատի ԲԿ>>, <<Մասիսի ԲԿ>>, <<Վեդու ԲԿ>>, <<Արարատի հիվանդանոց ԲԿ>>, <<Վեդու ծննդատուն>> փակ բաժնետիրական ընկերություններում, Բաց դռների օրեր են իրականացվել <<Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ ԲԿ>>, <<Արաբկիր բժշկական համալիր>> ԵԴԱԻ, <<Ա.Մալայանի անվան ակնաբուժական կենտրոն >>, <<Նորք-Մարաշ ԲԿ>> և <<Պերինատոլոգիայի, մանկաբարձության և գինեկոլոգիայի կենտրոն>> ՓԲԸ-ների մասնագետների կողմից, որի շրջանակներում հետազոտվել են ընդհանուր թվով մարզի 643 բնակիչ, վիրահատվել են 5 հիվանդ, 1 հիվանդի կատարվել է կորոնարոգրաֆիա <<Նորք-Մարաշ ԲԿ>> - ում:

Մարզի բուժհաստատությունները համալրվել են անհրաժեշտ կադրերով, որոնք գործուղվել են նպատակային վերապատրաստման և որակավորման: Կազմակերպվել է մարզի բուժաշխատողների վերապատրաստման հետ դիպլոմային շարունակական կրթման գործընթացը: Վերապատրաստումներ են կազմակերպվել նաև կրեդիտորական դասընթացների եղանակով: Թափուր մասնագետների տեղերի համար պահանջարկ է ներկայացվել ՀՀ առողջապահության նախարարություն: Մարզը դեռևս ունի 3 վիրաբույժի, 4 անեսթեզիոլոգի, 4 մանկաբարձ-գինեկոլոգի, 1 ուռուցքաբանի, 1 հոգեբուժի,

2 նյարդաբանի, 2 մանկաբույժ և 3 ընտանեկան բժշկի ,1 մամագրաֆիայի բժիշկ, 1 դեղագետի, 1 թոքաբանի և 1 բժիշկ նեոնատոլոգի պահանջարկ:

2015 թվականին Համաշխարհային Բանկի աջակցությամբ իրականացվող ծրագրերի շրջանակներում ավարտվում են «Մխչյանի ԱԱՊԿ» ՊՈԱԿ-ի(61,5 մլն) և «Լանջազատի ԱԱՊԿ» ՊՈԱԿ-ի(60 մլն) արդիականացման աշխատանքները:

Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամի աջակցությամբ ընթացքի մեջ են <<Նորաշենի ԱԱՊԿ>> ՊՈԱԿ-ի հիմնանորոգման աշխատանքները (37,5մլն):

Արդիականացման գործընթացում կարևոր բաղադրիչ է բժշկական հաստատությունների կառուցման, վերակառուցման, նորոգման և նորագույն բժշկական սարքավորումներով հագեցման աշխատանքները: Այդ նպատակով համագործակցված ծրագրեր ու առաջարկներ են ներկայացվում ՀՀ առողջապահության նախարարություն և համատեղ իրականացվում: ՀՀ Նախագահի հանձնարարականից անմիջապես հետո մարզի բժշկական հաստատություններին տրամադրվել է 1 անգգայացման սարք, 1 վիրահատական լամպ և 2 սարքերի պահարան: Համագործակցության արդյունքում բժշկական սարքավորումներ են տրամադրվել <<Պերինատոլոգիայի, մանկաբարձության և գինեկոլոգիայի>>, <<Արաբկիր բժշկական կենտրոնների>>, Viva Cell ընկերության և անհատ բարերարների կողմից:

Արդիականացման գործընթացի շարունակականությունը ապահովելու նպատակով հրավիրվել են համատեղ խորհրդակցություններ և կազմվում են ծրագրեր:

<<Արտաշատի ԲԿ>> ՓԲԸ-ի արդիականացման վերաբերյալ ՀՀ առողջապահության նախարարի մասնակցությամբ տեղի է ունեցել քննարկում: Ստեղծվել է մասնագիտական աշխատանքային խումբ՝ տեղում լրացուցիչ ուսումնասիրություններ իրականացնելու և առաջարկություններ ներկայացնելու համար: <<Արտաշատի ԲԿ>> ՓԲԸ-ի արդիականացման գործընթացի շրջանակում նախատեսվում է շուրջ 1,5 մլրդ ՀՀ դրամի ներդրում վերակառուցման շինարարական աշխատանքների և շուրջ 433 մլն ՀՀ դրամի ներդրում բժշկական սարքավորումներով և կահույքով ու պարագաներով հագեցման նպատակով:

ՀՀ Արարատի մարզի հիվանդանոցային օգնություն ցուցաբերող հաստատությունները խիստ կարիք ունեն շենքերի հիմնական վերանորոգման, բուժական և ախտորոշիչ նորագույն սարքավորումների, կոշտ և փափուկ գույքի, իսկ գյուղական բժշկական ամբուլատորիաները՝ շենքերի հիմնական վերանորոգման:

ՀՀ Արարատի մարզում՝ մալարիայի արմատավորումը կանխարգելելու 2012-2015թթ. ծրագրի իրականացման արդյունքում, 2015 թվականի ընթացքում մալարիայի դեպք չի արձանագրվել: Մարզպետարանը աջակցել է առողջապահական ծրագրեր իրականացնող իրավասու կազմակերպություններին գրիպի, սիրտանոթային, մանկական հիվանդությունների և բազմաթիվ այլ ժամանակակից պահանջարկ և հրատապություն ներկայացնող թեմաների վերաբերյալ կազմակերպված բուժանձնակազմի վերապատրաստումներին ու մարզի բնակչության իրազեկման միջոցառումներին: ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից «Հիվանդությունների կանխարգելում և վերահսկում» թիվ 5222-ԱՄ վարկային ծրագրի շրջանակներում իրականացվել է ԱԱՊ օղակում աշխատող տեղամասային թերապևտների, ընտանեկան բժիշկների և միջին բժշկական անձնակազմի համար դասընթացներ:

2015 թվականի դեկտեմբերին առողջապահական հիմնարկները աշխատավարձի և սոցվճարների մասերով պարտքեր չունեն:

11. ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌ

2015թ-ին մարզպետարանը կազմակերպել և համակարգել է սոցիալական աջակցության կարիք ունեցող բնակչության վերահաշվառումը, աջակցել է պետական կենսաթոշակների և նպաստների նշանակման ու վճարման, ընտանեկան և սոցիալական նպաստի համակարգի իրականացման և կատարելագործման աշխատանքների կազմակերպմանը, հիմնական խնդիր ունենալով իրականացնել սոցիալական արդարության վրա հիմնված սոցիալական աջակցության հասցեական և նպատակային քաղաքականություն: Նպաստել է բնակչության զբաղվածության հետ կապված խնդիրների

լուծմանը, համագործակցել է մարզում բարեգործական ծրագրեր իրականացնող հասարակական կազմակերպությունների հետ, համակարգել նրանց գործունեությունը:

Համաձայն ՀՀ կառավարության 2015 թվականի հունվարի 15-ի << 2015 թվականի ընտանեկան նպաստի, սոցիալական նպաստի, հրատապ օգնության և մինչև երկու տարեկան երեխայի խնամքի նպաստների չափերը սահմանելու մասին>> թիվ 19-Ն որոշման, մարզում 2015թ-ի հունվարից անցկացվեց սոցիալական անձնագրերում ամրագրված տեղեկությունների փաստագրման նոր գործընթաց, նպաստների և հրատապ օգնության նշանակման և վճարման հասցեականության մեծացման, ֆինանսական միջոցների նպատակային օգտագործման և համակարգն էլ ավելի կառավարելի դարձնելու համար:

2015թ. համակարգում ընդգրկվեց 10796 ընտանիք, որից նպաստառուների ամսական միջին թիվը եղել է 8092 ընտանիք:

2015թ. ընթացքում ընտանեկան, սոցիալական նպաստների և հրատապ օգնության վճարման համար ֆինանսավորվել է 3 մլրդ. 050 մլն. 943 հազար 500 դրամ:

2015թ. ընթացքում յուրաքանչյուր ամիս շուրջ 755 ընտանիքի հատկացվել է հրատապ դրամական օգնություն:

Մարզի 4 ՍԱՏՄ-ների միջոցով 2015թ-ի ընթացքում առաջին դասարան հաճախող 1113 երեխաների ընտանիքների տրվել է 27 մլն. 825 հազար 000 դրամ և նորածին երեխա ունեցող 477 ընտանիքների 50.000 - ական դրամ օգնություն:

Մինչև 2 տարեկան 743 երեխայի խնամքի համար նպաստ է նշանակվել 198 մլն. 558 հազար 000 դրամ:

Հուղարկավորության միանվագ օգնություն է նշանակվել ընտանեկան նպաստի իրավունք ունեցող 17 ընտանիքի, յուրաքանչյուրին 50.000-ական դրամ գումար:

Նախկին ԽՍՀՄ Խնայքանկի ՀԽՍՀ հանրապետական բանկում մինչև 1993թ-ի հունիսի 10-ը ներդրված դրամական ավանդների դիմաց տարվա ընթացքում ստացել են փոխհատուցում 335 անձ, ընդհանուր՝ 290 մլն. 012 հազ. 682 դրամի չափով:

Մարզպետարանի ամենօրյա ուշադրության կենտրոնում են գտնվում զոհված և հաշմանդամ ազատամարտիկների ընտանիքները: Նրանց նկատմամբ դրսևորվել է

անհրաժեշտ հոգածություն, հնարավոր նյութական և բարոյական աջակցություն: Մարզի տարածքում բնակվող զոհված ազատամարտիկների, ծնողազուրկ և բազմանդամ, սակավ ապահովված ընտանիքների 345 երեխաներ ամռան ընթացքում անվճար հանգստացել են Հանքավանի <<Երիտասարդների կիրճ>> ճամբարում:

Աշխատանքները հատկապես ակտիվ են ընթացել զոհված և հաշմանդամ դարձած ազատամարտիկների ընտանիքների հաշվառման, բնակարանի հերթացուցակներում ընդգրկման ուղղությամբ: Բնակարանային պայմանների բարելավման նպատակով մարզպետարան դիմած ընդհանուր հաշվով 185 զոհված և հաշմանդամ դարձած ազատամարտիկների ընտանիքների տվյալներ ներկայացվել է ՀՀ պաշտպանության նախարարություն:

Առանձնահատուկ հոգածություն է դրսևորվել Հայրենական Մեծ պատերազմի մասնակիցների, հաշմանդամների նկատմամբ: Կազմակերպվել են վետերանների և հաշմանդամների խորհուրդների համատեղ նիստեր, հանդիպումներ, նրանց տրվել է դրամական օգնություն:

2015 թվականի ընթացքում ՍԱՏՄ - ների և ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության տարեցների և հաշմանդամների հիմնահարցերի վարչության աշխատակիցների հետ համագործակցելով միայնակ և սոցիալապես ծայրահեղ անապահով 22 թոշակառուներ տեղափոխվել են տուն - ինտեռնատներ:

Մարզում բնակվող 11073 փախստական և քաղաքացիություն ստացած նախկին փախստականներից բնակարանի կարիքավոր են 651-ը:

12. ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ԲՆԱԳԱՎԱՌ

Մարզում գործում են մարզային ենթակայության <<Պարույր Սևակի տուն-թանգարան>> և <<Սպարապետ Վ. Սարգսյանի տուն-թանգարան>> պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունները, համայնքային ենթակայության 71 մշակույթի տուն, 18

երաժշտական, արվեստի և գեղարվեստի դպրոց, 92 հանրային և 1 մարզային գրադարան, ՀՀ մշակույթի նախարարության ենթակայության 1 պետական դրամատիկական թատրոն, ՀՀ գրողների միության Արարատի մասնաճյուղը:

2015թ երաժշտական և արվեստի 10 դպրոցների որպես ազգային և լարային նվագարանների վարձավճարի փոխհատուցում՝ 110 աշակերտի համար պետբյուջեից տրվել է 29 մլն 341 հազ. դրամ:

Թանգարանները 2015թ պետության կողմից սուբսիդավորվել են 17մլն 569.3 հազ դրամով:

Մշակութային և սպորտային միջոցառումների կազմակերպման համար պետական բյուջեից մարզին հատկացվել է 4մլն 395.4 հազ դրամ:

Մշակույթի բնագավառում մարզպետարանի գործունեությունը հաշվետու ժամանակաշրջանում նպատակաուղղվել է մարզային ենթակայության հաստատությունների աշխատանքների, մշակութային, պետական, ազգային և այլ տոների հետ կապված զանգվածային միջոցառումների կազմակերպմանը, ավանդական ազգային ծեսերի վերականգնմանն ու տարածմանը: Պարբերաբար ստուգվել է մարզի երաժշտական, արվեստի և գեղարվեստի դպրոցներում տարվող ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների վիճակը:

Նշվել են բոլոր պետական, ազգային տոները, հիշատակի օրերը, կազմակերպվել են փառատոներ, ցուցահանդեսներ, հոբելյանական երեկոներ, համերգներ և այլն: Մարզի ստեղծագործական խմբերը և անհատ կատարողները մասնակցել են հանրապետական մրցույթների և փառատոների՝ արժանանալով պատվավոր մրցանակների:

Հունիս – օգոստոս ամիսներին <<Արի տուն>> ծրագրի շրջանակներում 71 սփյուռքահայ պատանիներ 14-օրյա այցով հյուրընկալվել են մարզի քաղաքային և գյուղական համայնքներում:

Մարտի 21-ին՝ Պոեզիայի համաշխարհային օրը, տեղի է ունեցել Պ. Սևակի տուն-թանգարանի վարչական շինության բացման արարողությունը:

Նշանակալի տեղ է հատկացվել զանգվածային միջոցառումներին՝ <<Խոնարիվիր գրքին, որ բարձրանաս նրանով>>, Եղեռն – 100, Հաղթանակի 70-ամյակ, Վարդավառ, Անկախության օր և այլ միջոցառումներն աչքի են ընկել իրենց մասսայականությամբ:

Մարզում գործում են 7 մարզադպրոց և շախմատի ակադեմիայի 5 մասնաճյուղ: Մարզում կա 106 մարզադահլիճ, 2 ստադիոն, ֆուտբոլի 13 խոտածածկ խաղադաշտ, 8 լողավազան, 2 հրաձգարան:

2015թ. տարբեր մարզաձևերից անցկացվել են հուշամրցաշարեր, միջհամայնքային, տարածաշրջանային և մարզային առաջնություններ: Մարզը ակտիվորեն մասնակցել է հանրապետական տարաբնույթ միջոցառումների՝ ՀՀ նախագահի մրցանակի համար անցկացվող <<Լավագույն մարզական ընտանիք>> հանրապետական մրցույթ, Նախագորակոչային և գորակոչային տարիքի պատանիների դպրոցական ռազմամարզական խաղեր, ՀՀ նախագահի մրցանակի համար <<Լավագույն մարզական նախադպրոցական հիմնարկ>>, <<Մարզական փառատոն>>, ՀՀ նախագահի մրցանակի համար անցկացվող <<Լավագույն հաշմանդամ մարզիկ>>: 126 մարզիկներ 11 մարզաձևերից մասնակցել են VI համահայկական ամառային խաղերին և արժանացել 1 արծաթե և 3 բրոնզե մեդալի՝ աթլետիկա մարզաձևից:

Մեր մարզիկները հաջողությամբ են հանդես գալիս տարբեր հանրապետական և միջազգային մրցաշարերում՝ գրավելով պատվավոր հորիզոնականներ (Եվրոպայի 1 չեմպիոն հեծանվային սպորտում, Եվրոպայի երիտասարդների 1 չեմպիոն կանանց բռնցքամարտում, Եվրոպայի պատանիների 2 չեմպիոն ազատ ոճի ըմբշամարտում և մինչև 16 տարեկանների աշխարհի 1 բրոնզե մեդալակիր, ՖԻԴԵ-ի վարպետ):

13. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌ

2015թ. ընթացքում բնության և շրջակա միջավայրի պահպանության բնագավառում իրականացվել է աշխատանքներ՝ մթնոլորտի վնասակար ներգործությունների վերացման, ջրային ռեսուրսների արդյունավետ կառավարման, կենսառեսուրսների կառավարման, կանաչ տարածքների ավելացման, թափոնների կառավարման, բուսական և կենդանական աշխարհի վերարտադրության ապահովման, բնապահպանական փորձաքննության, հողային ռեսուրսների և ընդերքի պահպանության ոլորտներում, ինչպես նաև բնապահպանական հսկողություն ըստ տարեկան ծրագրով նախատեսված աշխատանքային ծրագրի:

1. ՄԹՆՈԼՈՐՏԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏ

Շարունակվել են շրջակա միջավայրի վիճակի և հիդրոօդերևութաբանական երևույթների դիտարկումները, ուսումնասիրությունները և կանխատեսումները: Մարզպետարանը համագործակցել է հիդրոօդերևութաբանական և արտակարգ իրավիճակների ծառայությունների հետ և վերջիններից ստացված ջերմաստիճանի, տեղումների և հնարավոր տարերային աղետների /հեղեղներ, կարկտահարություն/ վերաբերյալ տեղեկատվության մասին տեղյակ է պահել համայնքների ղեկավարներին և ազգաբնակչությանը:

Զոդի ոսկու կորզիչ ֆաբրիկայում /ՈԿՖ/, Լեռնամետալուրգիայի ինստիտուտի և տեղի բնապահպան մասնագետի կողմից ամենամսյա նախատեսված ժամանակացույցով կատարվում է հողի և օդի նմուշարկում՝ սահմանային թույլատրելի նորմերը չգերազանցելու նպատակով, չափումներ են կատարվում պիէզոմետրիկ հորերում, ստուգում դրենաժների աշխատանքը: Արարատի ցեմենտի գործարանի ցեմենտի աղացման և հավելանյութերի արտադրամասերում տեղադրվել են նոր փոշեորսման սարքավորումներ /ֆիլտրեր/: Մթնոլորտային օդում վնասակար նյութերի սահմանային

թույլատրելի կոնցետրացիայի գերազանցման դեպքեր չեն արձանագրվել: Մթնոլորտային օդի աղտոտմանը նպաստում է մարզի համայնքներում, աղբավայրերում կուտակված մեծ թվով պոլիէթիլենի այրումից առաջացած, մարդկանց առողջությանը վտանգող, խիստ թունավոր նյութերը: Մարզպետարանը մասնակցում է մթնոլորտային օդի աղտոտումը կանխելու կամ նվազագույնի հասցնելու նպատակով միջոցառումների ծրագրերի մշակմանը և աջակցում է միջոցառումների իրականացմանը մարզի տարածքում:

2. ԶՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՈԼՈՐՏ

2015թ. ընթացքում իրականացվել է հսկողություն մարզի “Ազատի” և “Զանգակատան” ջրամբարներում ջրի կուտակման և ոռոգման շրջանում պլանային ջրթողունակության աշխատանքների նկատմամբ:

Մարզում լուծարվել է 45, կոնսերվացվել 27 և փականային կարգավորման է բերվել 67 խորքային հոր: Իրականացված միջոցառումների շնորհիվ ընդհանուր խնայված ջրաքանակը կազմում է 16187լ/վ: Ինքնաշատրվանող խորքային հորերում փականային եղանակով կարգավորման արդյունքում ջրառը իջեցվել է տնտեսության ջրօգտագործման թույլտվությամբ սահմանված չափաքանակին: Հետագայում նախատեսվում է ավտոմատ կառավարման և կիսափակ ջրամատակարարման համակարգ, որը թույլ կտա կրճատել փաստացի ջրառի ծավալը: Ուժեղացվել է ջրաքանակի արդյունավետ օգտագործման և վերահսկողական նպատակով կատարվող աշխատանքները:

Մարզի 8 համայնքներում քաղաք Մասիս, Նորամարգ, Մարմարաշեն, Զրահովիտ, Արաքսավան, Շահումյան, Տափերական, Սիփանիկ իրականացվել է 94.6 կմ երկարությամբ շուրջ 116.0 մլն դրամ արժողությամբ դրենաժների մաքրում և վերականգնում: Աշխատանքների կատարման որակը և քանակը հսկվում է մարզպետարանի անմիջական մասնակցությամբ: Աժ մարզային ՓՎ մասնագետների հետ համատեղ կազմած ժամանակացույցով շրջայցերի ընթացքում սահմանվել է մշտական հսկողություն գետի վտանգավոր հատվածներում հունի վիճակի

հիդրոտեխնիկական կառուցվածքների կայունության, ավազի արդյունահանման ընթացքում սպառնացող վտանգը կանխարգելելու, ապօրինի գետավազի արդյունահանումը դադարեցնելու նպատակով:

3. ԿԵՆՍԱՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՈԼՈՐՏ

Բուսական և կենդանական աշխարհը, հատուկ պահպանվող տարածքների պաշտպանությունը միշտ էլ գտնվել է մարզպետարանի հսկողության տակ:

“Խոր Վիրապ” արգելավայրում շարունակվել են համապատասխան աշխատանքներ տարվել չվող թռչունների և ջրաճահճային բույսերի զարգացման նպատակով: 2015թ ընթացքում Արարատի մարզային “Օրիուս” կենտրոնը առանձին կազմակերպությունների հետ համագործակցել և իրականացրել է մի շարք միջոցառումներ՝ մասնավորապես կազմակերպվել են հանդիպումներ, քննարկումներ, մամուլի ասուլիսներ, դասընթացներ, իրազեկության բարձրացման միջոցառումներ:

Մարզպետարանը մասնակցել է «“Խոսրովի անտառ” պետական՝ արգելոցի» բնության հատուկ պահպանվող տարածքների սահմանների ճշգրտման, կառավարման պլանով արգելոցի տարածքում նախատեսվող նոր հողամասերի ընդգրկման աշխատանքներին:

4. ՀՈՂԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԵՎ ԸՆԴԵՐՔԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՈԼՈՐՏ

Ապօրինի հողօգտագործման վերացման նպատակով համայնքի ղեկավարներին տրվել է համապատասխան առաջարկություններ: Մարզի վեց համայնքներում՝ Երասխ, Դեղձուտ, Հովտաշատ, Սիս, Վերին Արտաշատ, Սայաթ-Նովա արձանագրվել է ապօրինի հողօգտագործման դեպքեր, որոնք կասեցվել են և ենթարկվել վարչական պատասխանատվության: ՀՀ Կառավարության 30.09.2004թ. № 1782-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան 2015թ-ին օգտակար հանածոների հանքաշահագործման թույլտվություններ ունեցող 6 տնտեսավարող սուբյեկտների հետ (“Մանանա գրեյն”,

“Ունո-սթոուն”, “Սարգիս և Պապ”, “Գոռ Ավագ”, “Սերթինգ”, “Մոնարդ Կապիտալ” ՍՊԸ-ներ) կնքվել է հողամասի վարձակալության պայմանագրեր:

Հողերի պահպանության դեգրեդացիայի խախտման, հողատարման և աղտոտվածության աստիճանը նվազագույնի հասցնելու նպատակով իրականացվել է հողերի մոնիթորինգ - դիտարկումներ: Հողի բերրի շերտի հանման, պահպանման և տեղափոխման համար մարզպետարան հայտ է ներկայացվել Նոր Խարբերդ, Քաղցրաշեն և Նոր Կյուրին համայնքներից: Մարզի համայնքների ղեկավարներին առաջարկվել է հողի բերրի շերտի հանման, պահպանման և տեղափոխման դեպքերում ղեկավարվել ՀՀ կառավարության 08.09.2011թ-ի №1396-Ն որոշման պահանջներով:

5. ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՈԼՈՐՏ

Կազմված աղբահանության սխեմաների համաձայն, մարզի համայնքներում առանձնացվել են տարածքներ՝ կենցաղային աղբի կուտակման համար և վերահսկվել է սանիտարական մաքրման սխեմայով նախատեսված աշխատանքների իրականացման գործընթացը:

Մարզի համայնքներում իրականացվել է կենցաղային և շինարարական աղբի հավաքում, փոխադրում, պահում համապատասխան աղբավայրերում հիմնականում համայնքային բյուջեների հաշվին, մասամբ բնակչությունից ավագանու կողմից հաստատված գումարի չափաբաժնով: Քաղաքային համայնքներում աղբահանությունը կատարվում է ամեն օր, իսկ գյուղական համայնքներում՝ շաբաթական մեկ – երկու անգամ:

Վարչական հսկողություն է իրականացվել բնության և շրջակա միջավայրի պահպանության բնագավառում համայնքի ղեկավարների գործունեության նկատմամբ: 2015թ մարզի 15 համայնքների ղեկավարներին առաջարկվել է միջոցներ ձեռնարկել իրենց վարչական տարածքի սահմաններում չհսկվող և չարտոնագրված աղբավայրերի վերացման ուղղությամբ:

ՀՀ կառավարության 2006թ ապրիլի 20-ի "Թափոնների գոյացման վերամշակման և օգտահանման օբյեկտների ռեեստրի վարման կարգը սահմանելու մասին" № 500-Ն և ՀՀ կառավարության 2006թ հուլիսի 13-ի "Թափոնների հեռացման վայրերի կարգը սահմանելու մասին" №1180-Ն որոշումներով հաստատված կարգի պահանջների համաձայն՝ ՀՀ բնապահպանության նախարարություն աղբավայրերի հեռացման վայրերի ռեեստրային հաշվետվություններ են ներկայացրել մարզ 7 համայնքներ (Այգեզարդ, Շահումյան, Մխչյան, Բուրաստան, քք. Արարատ, Արտաշատ) և "Մաքուր Երկիր" ՍՊԸ-ն:

Մարզի բոլոր համայնքներում իրականացվում է աղբահանություն, հաշվառվել են աղբավայրերը և վերահսկվում է այդ տարածքների օրինական ձևակերպման գործընթացը:

6. «ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ» ՈԼՈՐՏ

<<Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննության մասին>> ՀՀ օրենքի համաձայն մարզպետարանը աջակցել է մարզում «Մարմարաշեն գյուղական համայնքի պարզեցված գլխավոր հատակագծի նախագծի», «Ավշար - Այգավան - Արմաշ, Զրաշեն – Ազատ պոմպակայանների հեռացնող ջրանցքների վերականգման» նախագծի, «ՀՀ էներգետիկ համակարգի երկարաժամկետ (մինչև 2036թ զարգացման ուղղիներ) ծրագրի նախնական գնահատման հայտի», «Քաղցրաշենի ինքնահոս համակարգի նախագծի և սոցիալական ազդեցության գնահատման (ՇՄՍԱԳ) հաշվետվության», «Արարատյան դաշտի ջրավազանային կառավարման պլանը» (Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածքի և Արարատյան դաշտի ստորերկրյա ջրերի ռեսուրսներ) նախնական գնահատման հայտի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության վերաբերյալ հանրային քննարկումներին: Վերոհիշյալ փաստաթղթերի ուսումնասիրության, հասարակական լուծման կազմակերպման, իրականացման վերաբերյալ արդյունքները սահմանված ժամկետներում տրամադրվել են ՀՀ բնապահպանության նախարարություն:

ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

Մարզպետարանի կողմից կազմված և մշակված բնապահպանական ծրագրում ներառվել են բնապահպանական մարզային նշանակության միջոցառումներ, որտեղ ընդգրկված են մթնոլորտի աղտոտման մոնիթորինգի, ապօրինի հողօգտագործման կանխարգելման աշխատանքների նկատմամբ վերահսկողություն, մարզի տարածքում տարերայնորեն առաջացող աղբավայրերի վերացում, հաշվետվությունների վերլուծություն, որի ընթացքի մասին ժամանակին իրազեկվել են բնապահպանական պետական տեսչության տարածքային ստորաբաժանմանը:

Հսկողություն է իրականացվել մարզպետարանին ենթակա կառույցների՝ դպրոցների, բուժապասարկման կազմակերպությունների, մանկապարտեզների և իրենց տնօրինության տակ գտնվող տարածքներում բնապահպանական օրենսդրության կատարման նպատակով: Ստուգայցերի ընթացքում Քաղցրաշեն և ք. Մասիս համայնքներում արձանագրվել է ծառահատման 2 և ձկնագողության 2 (Ռանչպար, Սև ջրի տարածք) դեպքեր, որի մասին տեղեկացվել է ՀՀ բնապահպանության նախարարության աշխատակազմի բնապահպանական տեսչության Արարատյան տարածքային բաժնին: Մարզպետարանը աջակցություն է ցուցաբերում որսագողության, ապօրինի ձկնորսության պայքարի դեմ միջոցառումներին առնչվող պետական ծրագրերի մշակմանը:

14. ԱՌԵՎՏՐԻ, ՍՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ԵՎ ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌ

Արարատի մարզը ՀՀ արդյունաբերական զարգացած մարզերից է: Արարատի մարզի արդյունաբերական ձեռնարկությունների արտադրանքը կազմում է ՀՀ արդյունաբերության ծավալի 11,6%-ը, նախորդ տարվա 10,7 %-ի դիմաց:

2015թ. հունվար-սեպտեմբեր ամիսների ընթացքում մարզում գործել են 98՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի 88-ի փոխարեն, արտադրական ձեռնարկություններ, որոնցից առավել խոշորները 12-ն են, իսկ մնացածները հանդիսանում են փոքր և միջին արտադրական ձեռնարկություններ: Խոշոր արտադրական ձեռնարկություններից մարզի տնտեսության մեջ էական կշիռ ունեն «Արարատցեմենտ», «Վեդի-Ալկո», «Մասիս-Տոբակո», «Մասիս –տոբակ ինտերնեյշն», «Արտաշատի վինկոն», Ավշարի գինու կոնյակի. Պոռշյանի կոնյակի գործարանի մասնաճյուղը, Արտաշատի պահածոների, կոմիտասի, Արարատի, Մասիսի պահածոների գործարանները, ոսկու կորզման ֆաբրիկան, Սուրենավանի հայ-ռուսական համատեղ բիտումի գործարանը, «Արարատ Գրուպ» զովացուցիչ ջրերի գործարանը:

Արարատի մարզում է արտադրվում ՀՀ արտադրվող գինու, կոնյակի, օղու արտադրանքի գերակշիռ մասը: Մարզի գինու-կոնյակի, պահածոների գործարանների թողարկած արտադրանքը իր բարձր որակի շնորհիվ մեծ ճանաչում է ձեռք բերել միջազգային ասպարեզում: Մարզում զարգանում է նաև փոքր և միջին ձեռնարկատիրությունը, դրանք հիմնականում սննդի, շինանյութերի, անտառային, քիմիական, մշակութային-սպորտային նշանակության և թեթև արդյունաբերության ապրանքների արտադրական ձեռնարկություններ են:

2015թ. հունվար-սեպտեմբեր ամիսներին մարզի արտադրական ձեռնարկությունների, փոքր ձեռնարկատիրական սուբյեկտների կողմից թողարկվել է 109 մլրդ 775.4մլն դրամի (ընթացիկ գներով) արդյունաբերական արտադրանք, նախորդ տարվա 97 մլրդ 800.1 մլն

դրամի դիմաց, աճը կազմել է 112.24%: 2014թ. Համեմատ մարզում ավելի է արտադրվել 11 մլրդ 975.0 մլն դրամի արտադրանք: Ընդհանուր առմամբ վերջին հինգ տարիների ընթացքում մարզում արտադրված արդյունաբերական արտադրանքը կազմել է հանրապետությունում արտադրված արդյունաբերական արտադրանքի 8.1 - 11.6%-ը:

Արդյունաբերական արտադրանքի ինդեքսը կազմել է 101.2%, որը նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում կազմել է 112.2%, կամ 2014թ. համեմատ աճը կազմել է 90.2%-ը:

Արդյունաբերական արտադրանքի իրացման ծավալները 2015թ հունվար սեպտեմբեր ամիսներին կազմել է 129 մլրդ 303,8 մլն դրամ՝ նախորդ տարվա 107 մլրդ 577.7 մլն դրամի փոխարեն, աճը կազմել է 120.2 %:

Մարզի բնակչության համար կարևոր նշանակություն ունի մշակող արդյունաբերությունը՝ մասնավորապես սպառողական ապրանքների արտադրությունը: 2015 թ. 9 ամիսների ընթացքում սպառողական ապրանքների արտադրության ծավալը կազմել է 89 մլրդ 546 մլն դրամ, նախորդ տարվա 89 մլրդ 75 մլն դրամի դիմաց, աճը կազմել է 100.5 %: Նախորդ տարվա համեմատ սննդամթերքի արտադրության աճը կազմել է 82.1 %, հագուստի արտադրության աճը կազմել է 129.6%, հիմնային մետաղների արտադրությանը՝ 74.2 %:

Մարզի արդյունաբերական ձեռնարկությունների կողմից արտադրված 38 անվանական հիմնական արտադրատեսակներից մի շարք արտադրատեսակների գծով՝ մշակող արդյունաբերության՝ սննդամթերքի արտադրության, թղթի, քիմիական, դեղագործական նյութերի, ռետինե, պլաստմասե իրերի արտադրություն ձեռք է բերվել և աճել է նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի արտադրական մակարդակը: Ավելացել է սննդամթերքի՝ մսամթերքի, հացի, ալյուրի, պանրի, ոչ ալկոհոլային խմիչքների, մակարոնեղենի, հրուշակեղենի, անձեռոցիկների, գորգերի, ստվարաթղթի արտադրությունը: Պակասել է այլ ոչ մետաղական հանքային արտադրատեսակների, խմիչքների, կահույքի արտադրությունները:

Միջին ամսական անվանական աշխատավարձը 2014թ. հունվար-սեպտեմբեր ամիսներին կազմել է 144 հազ. 587 դրամ՝ նախորդ տարվա 135 հազ. 871 դրամի դիմաց, աճը կազմել է 106.4%:

2015թ. ընթացքում Արտաշատ, Մասիս, Արարատ քաղաքներում, և գյուղական համայնքներում ստեղծվել են թվով 5 փոքր ձեռնարկություններ և 167 առևտրային կազմակերպություններ:

2015 թվականի ապրիլից Արտաշատ քաղաքում իր ամբողջ հզորությամբ աշխատում է «ԱՐԱՐԱՏ ԳՐՈՒՊ» ընկերության կողմից կառուցված զովացուցիչ ջրերի գործարանը: 2016թ. գործարանում կշարունակվի իրականացվել նորարական ներդրումներ:

Մարզի Մասիսի տարածաշրջանում «Ոսկե կացին» ՍՊԸ-ի կողմից՝ հայ-իրանական գործարարների 5 մլն ԱՄՆ դոլար ներդրումով, կառուցվել է ժամանակակից սարքավորումներով և նորագույն տեխնոլոգիաներով հզոր արտադրողականությամբ /օրական 360 խոշոր և 1000 մանր եղջերավոր անասունների/ սպանդանոց: Այն իր աշխատանքները կսկսի 2016թ հունվարից, արտադրամասի շահագործումից կստեղծվեն 100-ից ավել նոր աշխատատեղեր:

«Գրին Հաուս» ՍՊԸ-ն մարզի Շահումյան համայնքում 25 մլն ԱՄՆ դոլար ներդրումով հիմնում է 30.0 հա ընդհանուր տարածքով ջերմոցային տնտեսություններ: 2015թ. ապրիլից ջերմոցային տնտեսությունը տվել է իր առաջին արտադրանքը, ստեղծվել է 50 աշխատատեղ: 2016թ. կշարունակվի աշխատանքները, արդյունքում կավելանա ևս 25 նոր աշխատատեղ:

Մարզի տնտեսության զարգացման վրա էական նշանակություն են ունեցել խոշոր մասնավոր ներդրումները մարզի մի շարք ձեռնարկություններում՝ «Մանանա Գրեյն» ՍՊԸ-ի քարի վերամշակման և գյուղ մթերքի վերամշակման գործարաններում՝ ընդլայնվել է Այգեստանի գինու կոնյակի գործարանի, Քաղցրաշենի և Ավշարի կոնյակի գործարանի արտադրական կարողությունները:

2013 թվականից Արտաշատ քաղաքում կառուցվել է մեծածավալ առևտրի կենտրոն, որը ամբողջությամբ գործում է 2015 թվականի սկզբից: Առևտրի կենտրոնում աշխատում են ավելի քան 100 մարդ:

2015թ. մարզում գործող ձեռնարկությունների կարողությունների ընդլայնման, նոր ձեռնարկությունների ստեղծման արդյունքում ստեղծվել են շուրջ 450 նոր աշխատատեղեր:

Մարզում 2015թ. հունվար-սեպտեմբեր ամիսներին սպառողական շուկայում մանրածախ ապրանքաշրջանառության ծավալը ընթացիկ գներով կազմել է 28 մլրդ 100 մլն դրամ, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի 20 մլրդ 890.2 մլն դրամի փոխարեն: Այն իրականացվել է 1357 առևտրային կազմակերպությունների միջոցով, նախորդ տարվա 1190-ի համեմատ: Մարզի մանրածախ ապրանքաշրջանառության ծավալի 52.7 %-ը ձևավորվել է խանութների, 2.4 %-ը՝ կրպակների, 40.9 %-ը՝ հանրային սննդի և այլ օբյեկտների. 1.2 %-ը՝ գյուղատնտեսության և 2.8%-ը՝ սպառողական ապրանքների շուկաների միջոցով:

Մարզում սպառողական շուկան բնութագրվում է կայուն աճի վիճակով: Անցած տարվա նկատմամբ մանրածախ առևտրի կազմակերպությունների ապրանքաշրջանառության ծավալը ընթացիկ գներով աճել է: Մարզում 2015 թ. 9 ամիսների ընթացքում սպառողական ապրանքների շուկաների ապրանքաշրջանառության ծավալը փաստացի գներով կազմել է 505 մլն դրամ:

15. ԱՐՏԱՔԻՆ ԿԱՊԵՐ ԵՎ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐ

2015թ. շարունակվել է առևտրա-տնտեսական և մշակութային համագործակցությունները Բելառուսի Հանրապետության Բրեստի մարզի և ՌԴ մի շարք մարզերի հետ:

Մարզպետարանը տարվա ընթացքում իրականացրել է միջոցառումներ ուղղված՝ Հայաստանի Հանրապետության Արարատի և Ռուսաստանի Դաշնության Ռոստովի մարզերի միջև համագործակցության մասին կնքված Փոխըմբռնման Հուշագրի

շրջանակներում մշակութային և գործարար համագործակցության վերաբերյալ ծրագրերի իրականացմանը, մասնավորապես՝ ապահովվել է մարզի գործարար շրջանների մասնակցությունը Երևան քաղաքում նոյեմբերին Ռուսաստան – Հայաստան միջտարածաշրջանային համագործակցության շրջանակներում անցկացվող ամենամյա «Երևան Էքսպո» ինովացիոն ցուցահանդեսին, որի շրջանակներում կայացել են հանդիպումներ ՌԴ մարզերի և Արարատի մարզի գործարարների միջև: Քննարկվել են գործարար համագործակցության խնդիրների վերաբերյալ հարցեր: Արդյունքում ձեռք է բերվել մի քանի նախնական պայմանավորվածություններ մարզում արտադրվող որոշ արտադրատեսակների հնարավոր արտահանումների վերաբերյալ:

2015 թվականի ընթացքում մարզպետարանում կազմակերպվել է հանդիպումներ Հայաստանի Հանրապետությունում Ռուսաստանի Դաշնության, Բելառուսի Հանրապետության դեսպանատների ներկայացուցիչների հետ:

Դեկտեմբերի 7-ին մարզպետարանը ընդունել է ՌԴ ֆինանսների նախարարի գլխավորած պատվիրակությանը: Պատվիրակությունը Արտաշատ քաղաքի թիվ 1 դպրոցում ծանոթացել է Հայաստանում համալիր դպրոցական սննդի համակարգի ստեղծման ծրագրի իրականացման արդյունքներին:

Մարզպետարանը՝ 2014թ. ընթացքում ևս, իր աջակցությունն և անմիջական մասնակցություն է ունեցել մարզի համայնքների և միջազգային այլ պետությունների տարածքային միավորների հետ՝ մասնավորապես, Փ.Վեդի համայնքի և Ֆրանսիայի Սեն Մարտեն Դեր քաղաքի՝ Արտաշատի և Ֆրանսիայի Կլամարի քաղաքների եղբայրացման և համագործակցության վերաբերյալ համաձայնությունների ձեռք բերման և իրականացման գործընթացներին:

Դեռևս 2013թ. հոկտեմբերի 15-ից 18-ը Արտաշատի քաղաքապետը՝ Հայաստանի Հանրապետության պաշտոնական պատվիրակության կազմում մասնակցել է Ֆրանսիայի Հանրապետության Վալանս քաղաքում անցկացվող Ֆրանկաֆոնիայի երկրների համաժողովի աշխատանքներին: Արտաշատի քաղաքապետը այցելել է նաև Կլամար քաղաք և ստորագրվել է Հայտարարություն՝ համաձայն որի, երկու քաղաքները ի նշան

բարեկամության վերահաստատում են իրենց եղբայրացման երդումը: Նոյեմբերի 5-12-ը Ֆրանսիայի Քլամար և Արտաշատ քույր քաղաքների կոմիտեի հրավերով Քլամար մեկնեց Արտաշատ քաղաքի շախմատիստների թիմը՝ մարզիչ Միքայել Մարտիրոսյանի գլխավորությամբ: Արտաշատի պատվիրակությանը դիմավորելու էին եկել Քլամարի քաղաքապետարանի աշխատակիցները, Քլամարի փոխքաղաքապետ Ժակլին Մինասյանը, ով մեկ ամիս առաջ այցելել էր Արտաշատ, ինչպես նաև հայ համայնքը՝ Ստեփան Յազմալյանի գլխավորությամբ: Ընդունելությունը չափազանց ջերմ էր: Շախմատի թիմը՝ Հայկ Մարտիրոսյանը, Նարեկ Դգոյանն, Աննա Սարգսյանը, Մարիամ Խաչատրյանը, երկու օր մրցել են Քլամարի շախմատի դպրոցի սաների հետ՝ արագ շախմատի կանոններով՝ շրջանային փուլով: Հինգ մրցաշարով ընկերական հանդիպումն ավարտվել է արտաշատցի շախմատիստների հաղթանակով:

Դեռևս 2012թ. Ֆրանսիայի Հանրապետության Սեն Մարտեն Դեր քաղաքի քաղաքապետը ներկայացրել է նախաձեռնություն՝ Փ. Վեդի համայնքում էկո տուրիզմը զարգացնելու նպատակով համայնքում ներդրումների իրականացնելու վերաբերյալ: 2015թ. Ֆրանսիայի Հանրապետության Սեն Մարտեն Դերի քաղաքապետարանի պաշտոնական հրավերով Արարատի մարզպետը և Փ.Վեդի համայնքի ղեկավարը մասնակցեցին Սեն Մարտեն Դեր քաղաքում Հաղթանակի տոնին և Հայոց Մեծ Եղեռնին նվիրված միջոցառումներին: Այցի ընթացքում Արարատի մարզի պատվիրակությանը ընդունեց Քաղաքապետ Դավիթ Քերոսը: Քննարկվեցին հարցեր համատեղ մշակութային միջոցառումներ կազմակերպելու վերաբերյալ: Քաղաքապետը ևս մեկ անգամ նշեց իրենց նպատակների՝ Փ. Վեդի համայնքում էկո տուրիզմը զարգացնելու նպատակով համայնքում ներդրումների իրականացնելու մասին: Սեն Մարտեն Դերի քաղաքապետը խոստացավ, որ ամեն ինչ կանի Փոքր Վեդի համայնքում խոշոր ներդրումներ իրականացնելու համար:

Մարզպետարանը աջակցություն ցուցաբերել և անմիջական մասնակցություն է ունեցել ՀՀ միջազգային պայմանագրերով, միջազգային կառույցների կողմից մարզում իրականացվող տնտեսական ծրագրերին, մասնավորապես ՀՄՆՀ, ՀԲ, USAID, Ասիական

զարգացման բանկ միջազգային վարկային և հասարակական կազմակերպությունների կողմից մարզի տարածքում իրականացվող ծրագրերին:

2015 թվականի ընթացքում մարզում իրականացվել է ծրագրեր հետևյալ միջազգային կազմակերպությունների կողմից՝

- Ասիական զարգացման բանկի միջոցներով մարզում ավարտվել է ջրամատակարարման համակարգերի վերակառուցմա ծրագիրը, մարզի 28 համայնքներում վերակառուցվել է խմելու ջրի ներքին ցանցը, մասնավորապես 17 գյուղ Արտաշատի տարածաշրջանում, 6 գյուղ Արարատի տարածաշրջանում, 5 գյուղ Մասիսի տարածաշրջանում: Կատարվել է շուրջ 2 մլրդ 116.5 մլն դրամի աշխատանքներ: Արդյունքում նշված գյուղերը ապահովված են անխափան ջրամատակարարմամբ:

- ՀԲ –ի կողմից իրականացվում է Լանջազատի և Մխչյանի բուժամբուլատորիաների կառուցումը՝ 60 –ական մլն դրամ արժողություններով: Սկսվել է Արտաշատի հիվանդանոցի վերակառուցման աշխատանքները՝ շուրջ 1 մլրդ 700 մլն դրամ արժողությամբ: Իրականացվել է Լանջազատ գյուղի ավտոճանապարհի 208 կմ հատվածի ասֆալտապատման աշխատանքներ շուրջ 268 մլն դրամ արժողությամբ:

- Հայ Օգնության Ֆոնդի միջոցներով իրականացվել է Զանգակատուն համայնքի մանկապարտեզի հիմնանորոգման աշխատանքները՝ շուրջ 31 մլն դրամ արժողությամբ:

- Շվեդարական «Կանայք հանուն առողջության և առողջ ապրելակերպի» Հասարակական կազմակերպության միջոցներով 2014թ.-ից իրականացվում է Դիտակի դպրոցի վերանորոգման աշխատանքները 80 մլն դրամ ընդհանուր արժողությամբ, 2015 թ. ընթացքում իրականացվել է շուրջ 33 մլն դրամի ներդրում:

- Կամրջակ հասարակական բարեգործական կազմակերպության միջոցներով իրականացվել Նոր Խարբերդի մասնագիտացված մանկատան վերանորոգման աշխատանքները՝ 36 մլն դրամի և Բարձրաշեն համայնքի մանկապարտեզի վերանորոգման աշխատանքները 15.2 մլն դրամի:

- FAO միջազգային կազմակերպության կողմից 290.0 հազ ԱՄՆ դոլար է ներդրվել Դարակերտ գյուղում գործող բանջարաբուստանային և տեխնիկական մշակաբույսերի

գիտական կենտրոնում սերմնաբուծության զարգացման համար: Ներկայումս ընթանում են հոսքագծերի տեղադրման աշխատանքները: Ներդրումները կավարտվեն 2016թ:

- Փրկեք երեխաներին կազմակերպության /ԱՄՆ՝ (USAID)/ կողմից .իրականացվել է - <<LIFE>> ծրագիրը (Կենսամակարդակի բարելավում, զբաղվածության խթանման միջոցով) - ծրագրի իրականացման համար ծախսվել է 3.5 մլն դրամ:

-<<Առաքելություն Հայաստան>> Հասարակական Կազմակերպության միջոցներով կազմակերպվել է Արարատի մարզում ծերերի սպասարկում - 12.9 մլն դրամի:

16. ԸՆՏԱՆԻՔԻ, ԿԱՆԱՆՑ ԵՎ ԵՐԵԽԱՆԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌ

Համայնքների և ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ուղարկված գրությունների պատասխանների հիման վրա 2015 թվականին թարմացվել է առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաների և առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաների թվին պատկանող անձանց, երկկողմանի և միակողմանի ծնողազուրկ, հաշմանդամ երեխաների, ինչպես նաև երեք և ավելի անչափահաս երեխա ունեցող ընտանիքների, տվյալների շտեմարանը:

- Առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաներ՝ 110
- Երկկողմանի ծնողազուրկ՝ 43
- Միակողմանի ծնողազուրկ՝ 1210
- Հաշմանդամ երեխաներ 745

Հաշվառվել են երեք և ավելի անչափահաս երեխա ունեցող թվով 2820 ընտանիքներ, որտեղ ապրում են 8425 երեխաներ: Իրականացվել են նրանց սոցիալական պաշտպանությանն ու հասցեական օգնությանն ուղղված ծրագրեր:

42 երեխաների նկատմամբ սահմանվել են խնամակալություն և հոգաբարձություն:

2015 թվականին մարզում հայտնաբերվել է կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող 25 երեխա: Իրականացվել է երեխայի կյանքի պայմանների ուսումնասիրություն, կատարվել է կարիքների գնահատում և երեխաները ուղղորդվել են հատուկ և ներառական կրթություն իրականացնող հանրակրթական ուսումնական հաստատություններ, իսկ 33 երեխա վկայագրվել է կրկնակի անգամ:

Մարզում հաշվառվել է 40 իրավախախտ երեխա: Ոստիկանության անչափահասների գործերով զբաղվող ծառայությունների հետ տարվել է համագործակցված աշխատանք՝ ուղղված նրանց սոցիալական վերականգնմանը և զարգացմանը: Համայնքների ղեկավարներին առաջարկվել է իրավախախտ անչափահասներին հաշվառել որպես կյանքի դժվարին իրավիճակում գտնվող երեխա և նրանց հետագա գործունեությունը վերցնել հսկողության տակ:

Կատարվել են կյանքի դժվարին իրավիճակներում գտնվող ընտանիքների կարիքների ուսումնասիրում և գնահատում, որի արդյունքում շուրջ 31 ընտանիքի հատկացվել է 450 կտոր հագուստ և հիգիենայի պարագաներ:

1 հաշմանդամի տրվել է անվասայլակ, 1 հաշմանդակի էլ՝ քայլակ:

Երեխաների խնամք և պաշտպանություն իրականացնող գիշերօթիկ հաստատություններից դուրս է գրվել և կենսաբանական ընտանիք վերադարձել 24 երեխա՝ մարզպետարանի համապատասխան բաժնի մասնագետների համատեղ իրականացրած երեխայի կյանքի պայմանների ուսումնասիրության և կարիքների գնահատման հիման վրա:

Մարզպետարանի միջնորդությամբ սոցիալապես անապահով ընտանիքների և գիշերօթիկ հաստատություններից դուրս գրված թվով 49 երեխաներ իրենց ամառային հանգիստն անցկացրել են Ծաղկաձորի Տիրամայր Հայաստանի Կուսաստան և Հանքավանի <<Արագած>> ամառային ճամբարներում:

Կատարելով երեխայի կյանքի պայմանների ուսումնասիրություն և կարիքի գնահատում մանկուց հաշմանդամ առանց ծնողական խնամքի մնացած 1 երեխա տեղավորվել է Գյումրու մասնագիտացված մանկատուն:

Նշված ժամանակահատվածում ստացվել է 6 դիմում՝ երեխայի որդեգրման հնարավորության վերաբերյալ եզրակացություն ստանալու խնդրանքով: Մարզպետարանի համապատասխան բաժնի մասնագետները դիմողների կենսապայմաններն ուսումնասիրելու նպատակով կատարել են տունայց, կազմել համապատասխան ակտ և ուսումնասիրելով ներկայացված փաստաթղթերը, տրվել է դրական եզրակացություն՝ որդեգրման հնարավորության մասին:

Կազմակերպել և իրականացրել են ՀՀ Արարատի մարզպետարանի գենդերային հարցերով մշտական հանձնաժողովի նիստերը: Տեղի է ունեցել գենդերային հարցերով մշտական հանձնաժողովի 4 նիստ

17.ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԵՎ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԵՏ ՏԱՐՎՈՂ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ

2015 թվականի ընթացքում պարբերաբար անցկացվել են հանրային լսումներ, քննարկումներ, բոլոր համայնքներում կազմակերպվել են հանդիպումներ ազգաբնակչության հետ: Ձեռնարկվել են համապատասխան միջոցառումներ՝ այդ հանդիպումների ընթացքում բարձրացված հիմնախնդիրներին լուծում տալու ուղղությամբ:

Մարզպետարանում գործող <<Թեժ գիծ>> հեռախոսակապով ստացված ահազանգերը օպերատիվ լուծում են ստացել:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում անցկացվել է մարզխորհրդի 4 նիստ և 37 խորհրդակցություն:

Համայնքի ղեկավարի սեփական և պետության կողմից պատվիրակված լիազորությունների, համայնքի ավագանու լիազորությունների իրականացման նկատմամբ տարածքային կառավարման նախարարի կողմից հաստատված ժամանակացույցով վարչական հսկողություն է իրականացվել մարզի 32 համայնքներում: Ուսումնասիրության արդյունքում հայտնաբերված թերություններն ու բացթողումները քննարկվել են և հետևողական աշխատանք է տարվել դրանց վերացման ուղղությամբ, որի մասին, համաձայն սահմանված կարգի՝ յուրաքանչյուր եռամսյակ տեղեկատվություն է ներկայացվել ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն:

ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքների աշխատակազմերում զբաղվածների թվաքանակը՝ 1333-ն է, որից համայնքային ծառայության պաշտոնների թիվը 555-ն է, 102-ը՝ գլխավոր, 125-ը՝ առաջատար, 328-ը՝ կրտսեր պաշտոններ:

<<Հայաստանի համայնքների ասոցիացիա>> ՀԿ –ի կողմից ներկայացված ծրագրով վերապատրաստման ենթակա 187 համայնքային ծառայողներից վերապատրաստվել են աշխատակազմերի թվով 84 համայնքային ծառայողներից վերապատրաստվել են 81-ը և ստացել որակավորման համապատասխան տեղեկանքներ:

Համաձայն ժամանակացույցի՝ հայտարարվել է համայնքային ծառայողների թափուր պաշտոնները համալրելու 69 մրցույթ:

Ապահովվել է համայնքային ծառայության թափուր պաշտոնները համալրելու համար հայտարարված մրցույթների հրապարակայնությունը: Սահմանված ժամկետներում հայտարարությունները տեղադրվել են ցուցատախտակների վրա, մարզպետարանի ինտերնետային կայքում և Azdarar.am կայքում:

Սահմանված կարգով և ժամկետներում կազմվել և ՀՀ տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարություն է ներկայացվել համայնքային ծառայության թափուր պաշտոնները համալրելու համար հայտարարված մրցույթների ժամանակացույցերը, ձեռնարկվել են միջոցներ համայնքներում կադրային

գործի վարման նկատմամբ վերահսկողության շրջանակներում հայտնաբերված թերությունների վերացման ուղղությամբ:

Անցկացվել է համայնքային ծառայողների 185 ատեստավորում:

Իրականացվել է ՏԻՄ – երի հերթական վերապատրաստման դասընթացներ, որին մասնակցել են թվով 75 ՏԻՄ ներկայացուցիչներ և ստացել համապատասխան վկայականներ:

ՀՀ փոխվարչապետ, տարածքային կառավարման նախարարի 2009 թվականի հունվարի 26-ի N 05-Ն հրամանով հաստատված համայնքային ծառայողների գրանցամատյանի վարման կարգի համաձայն, առանձնակի ուշադրության է արժանացել մարզի քաղաքապետարանների և գյուղապետարանների աշխատակազմերի համայնքային ծառայողների, այդ թվում՝ ժամկետային աշխատանքային պայմանագրով համայնքային ծառայության պաշտոն զբաղեցնող, ինչպես նաև պաշտոնից ազատված անձանց վերաբերյալ գրանցամատյանները (Ձև1, Ձև2) սահմանված ժամկետներում և պատշաճ լրացված վիճակում ՀՀ տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարությանը տրամադրելու գործընթացը:

Մարզի 92 համայնքում ներդրվել է Համայնքային կառավարման տեղեկատվական համակարգը:

Ֆինանսական սուղ միջոցների պատճառով մարզի 5 համայնքներում /Լանջառ, Վարդաշատ, Գինեվետ, Ուրցալանջ, Դաշտաքար/ առայժմ գործընթացն ավարտված չէ:

90 համայնքներ ունեն համայնքային կայքեր /դոմեն հասցեներ/, Ռեալ IP – ներ և ապահովված են համապատասխան հզորության համակարգիչներով, ունեն վերապատրաստված մասնագետներ:

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

2015 թ-ին մարզի 3 համայնքներում համայնքի ղեկավարների ընտրություն է եղել, 2 համայնքում՝ ավագանու ընտրություններ: Բարձր կազմակերպվածությամբ անց է կացվել սահմանադրական բարեփոխումների հանրաքվեն:

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՀԵՏ ՏԱՐՎՈՂ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ

Մարզի համայնքների և հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ծառայությունների կողմից իրականացված գործառույթների կանոնակարգման նպատակով կատարվել են համակարգված աշխատանքներ:

<<Զինապարտության մասին>> ՀՀ օրենքի 4-րդ հոդվածի պահանջների, ինչպես նաև ՏԻՄ օրենքի 36-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված համայնքների ղեկավարների պարտադիր լիազորությունների կատարման ուղղությամբ զինկոմիսարիատների, աշխատակազմերի քարտուղարների, ՔԿԱԳ տարածքային բաժինների պետերի և առանձին համայնքային ծառայողների հետ համագործակցված աշխատանքներ են տարվել:

Կիսամյակը մեկ կազմակերպվել է սեմինար-խորհրդակցություն՝ վարչության, տարածքային զինկոմիսարիատների և աշխատակազմերի քարտուղարների հետ: Յուրաքանչյուր ամիս աշխատակազմերի քարտուղարները այցելել են տարածքային զինկոմիսարիատներ՝ կցագրված ռեսուրսի ընթացիկ փոփոխություններ կատարելու զինակոչիկների հաշվառման գրանցամատյաններում, ինչպես նաև լրացուցիչ հրահանգներ ստանալու համար:

Մարզի բոլոր համայնքներում կազմվել և հաստատվել են համայնքների քաղաքացիական պաշտպանության պլանները:

<<Քաղաքացիական պաշտպանության մասին>> ՀՀ օրենքի 10-րդ հոդվածի գ/ կետի պահանջների կատարման ուղղությամբ համայնքներում ստեղծվել են համապատասխան կազմավորումներ, արագ արձագանքման խմբեր տարհանման հանձնաժողովներ:

«Քաղաքացիական պաշտպանության մարզային ծառայությունների ստեղծման և գործունեության կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 2003թ. թիվ 384-Ն որոշման համաձայն ստեղծված են մարզային ՔՊ ծառայություններ՝ ինժեներական, կոմունալ

տեխնիկական, բժշկական, էներգետիկայի և լուսաքողարկման, առևտրի և սննդի նյութատեխնիկական մատակարարման, կապի և ազդարարման, բույսերի և կենդանիների պաշտպանության, հասարակական կարգի պահպանության, տրանսպորտային, բնակչության հատուկ սպասարկումների, որոնց պատրաստականության ապահովման ուղղությամբ անցկացվել է շտաբային վարժանքներ, կազմվել են աշխատանքային պլաններ, անցկացվել են պարապմունքներ: Առկա են մարզի ՔՊ ծառայությունների պլանները և ծառայությունների անհրաժեշտ փաստաթղթերը:

34 համայնքներում անցկացվել են հրամանատարաշտաբային ուսումնավարժություններ:

Մարզի 97 համայնքներում ստեղծվել են արտակարգ իրավիճակների հետևանքով ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց պատճառված վնասները գնահատող հանձնաժողովներ: Ճշգրտվել են համայնքների «Ուժեղ երկրաշարժի դեպքում բնակչության պաշտպանության կազմակերպման» պլանները:

Համաձայն Արարատի մարզպետի կողմից հաստատված պլանի, մարզպետարանի և մարզի կազմակերպությունների ղեկավար աշխատողներ մասնակցել են ՀՀ ՏԿԱԻՆ «Ճգնաժամային կառավարման պետական ակադեմիա» ՊՈԱԿ-ում անցկացված վերապատրաստման դասընթացներին:

Ուսումնասիրվել են մարզի 97 համայնքների ազդարարման համակարգերը: Տարվա ընթացքում իրականացվել են աշխատանքներ՝ մարզում կառավարման, կապի և ազդարարման համակարգի բարելավման ուղղությամբ: Մարզի 54 համայնքներում բնակչության ազդարարումն իրականացվում է էլջակների միջոցով, 43 համայնքներում՝ բարձրախոսների և այլ ազդարարման միջոցներով:

ՀՀ Ոստիկանության, Արտաշատ քաղաքում տեղակայված ՌԴ սահմանապահ զորամասի և մարզի տարածքում տեղակայված ՊՆ թվով 3 զորամասերի հետ կազմվել են փոխհամագործակցության պլաններ, ինչպես նաև իրականացվել է համագործակցություն՝ մարզի սննդամթերքի անվտանգության և անասնաբուժական պետական տեսչության

Արարատի մարզային կենտրոնի և ՀՀ ԱՆ ՊՀՀ տեսչության Արարատի մարզային կենտրոնի ու շահագրգիռ այլ կազմակերպությունների հետ:

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Մարզում գործում են 15 քաղաքական կուսակցությունների տարածքային և մարզային բաժանմունքներ, 50 հասարակական կազմակերպություններ, որոնցից 13-ը ակտիվ գործունեություն են ծավալում:

Այս աշխատանքները հնարավոր է եղել իրականացնել ՀՀ նախագահի, ՀՀ վարչապետի, ՀՀ կառավարության հետ սերտ համագործակցության և իհարկե մարզպետարանի ու տեղական ինքնակառավարման մարմինների ամենօրյա աշխատանքի արդյունքում: